

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

Bakalářská práce

2021

Kristýna Suchá

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Politologických studií

Katedra Politologie

Antisemitismus jako politické téma v Maďarsku:

Fidesz a Jobbik

Bakalářská práce

Autor práce: Kristýna Suchá

Studijní program: Politologie – Mezinárodní vztahy

Vedoucí práce: Dr. Irena Kalhousová

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 26.7. 2021

Kristýna Suchá

Bibliografický záznam

SUCHÁ, Kristýna, 2021. *Antisemitismus jako politické téma v Maďarsku: Fidesz a Jobbik*. Praha, 2021. 51 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Politologie. Vedoucí bakalářské práce Dr. Irena Kalhousová.

Rozsah práce: 85 128

Abstrakt

Tato práce se zabývá rolí antisemitismu v současné maďarské politice s důrazem na dva aktéry: politické strany Fidesz a Jobbik. Na roli antisemitismu je nahlíženo skrz tři kategorie. První kategorií je politická relevance strany a typologie voliče. Druhá kategorie se týká analýzy přístupů ke dvěma historickým milníkům, co mají vliv na podobu současného antisemitismu v maďarské politice. Jedná se o Trianonskou smlouvu a Horthyho éru. Třetí kategorie souvisí s novým antisemitismem, tudíž k přístupu aktérů ke Státu Izrael. Metodologie práce spočívá v definici antisemitismu. Práce využívá definice IHRA, kterou Maďarsko přijalo v roce 2019. Tato definice má nicméně svoje limity a nedostatky. Těch si je práce vědoma a kontroverze v souvislosti s definicí IHRA zmiňuje. Výsledkem práce je tak ucelený obrázek o antisemitismu, klasickém i novém, v současné maďarské politice, o jeho podobě a především pak jeho roli. Zohledněny jsou historické zkušenosti maďarského státu, jako Trianonská smlouva a Horthyho éra, i relativně nové fenomény jako nechvalně proslulá anti-Sorosovká kampaň.

Abstract

This thesis deals with the role of anti-Semitism in current Hungarian politics with the emphasis on two actors: political parties Fidesz and Jobbik. The role of anti-Semitism is examined through three categories. The first category deals with the political relevance of the party and the voter's typology. The second category touches upon the two historical milestones still influencing the Hungarian politics and the form of anti-Semitism in it. The milestones are the Treaty of Trianon and Horthy's era. The third and final category deals with the concept on the new anti-Semitism and actors' approaches to the State of Israel. The methodology of the thesis is based on the way it defines anti-Semitism. The thesis uses the IHRA definition which Hungary adopted in 2019. The IHRA definition, however, has its limits and shortcomings which are mentioned in the thesis. The thesis provides a complex assessment of the form and the role of anti-Semitism in current Hungarian politics. Historical actualities such as the Treaty of Trianon or Horthy's era as well as relatively new phenomena (for example the infamous anti-Soros campaign) are taken into consideration.

Klíčová slova

Antisemitismus; Maďarsko; Nový antisemitismus; Fidesz; Jobbik; Izrael

Keywords

Anti-Semitism; Hungary; New anti-Semitism; Fidesz; Jobbik; Israel

Title

Anti-Semitism as a political topic in Hungary: Fidesz and Jobbik

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své práce, Dr. Ireně Kalhousové, za cenné rady a odbornou pomoc v průběhu psaní práce.

Obsah

Úvod	2
1 Antisemitismus	4
1.1 Pojem	4
1.2 Antisemitismus jako politické téma	5
1.3 Nový antisemitismus	10
1.4 Antisemitismus v Maďarsku	13
2 Metodologie	18
3 Aktéři: Fidesz a Jobbik	19
3.1 Úvod	19
3.2 Jobbik (Hnutí za lepší Maďarsko)	20
3.2.1 Představení strany	20
3.2.2 Typologie voliče a volební výsledky	22
3.2.3 Trianon a Horthyho role	23
3.2.4 Nový antisemitismus	25
3.3 Fidesz	26
3.3.1 Představení strany	26
3.3.2 Typologie voliče a volební výsledky	28
3.3.3 Trianon a Horthyho role	29
3.3.4 Nový antisemitismus	31
4 Antisemitismus jako politické téma v Maďarsku	33
Závěr	35
Summary	36
Použitá literatura	38
Knižní zdroje a odborná literatura	38
Internetové zdroje	40

Úvod

Ústředním tématem mé bakalářské práce je zjištění role antisemitismu v současné maďarské politice skrz srovnání přístupů vybraných aktérů k antisemitismu – zdali a jak antisemitismus považují za téma s politickým potenciálem a jestli a popřípadě jak jej využívají.

Prvotním impulsem k výběru tématu, co se zaměřuje na problematiku maďarského antisemitismu, byla jakási vnitřní rozpolcenost v hlavním proudu maďarské politiky, které od roku 2010 dominuje strana současného premiéra Viktora Orbána, Fidesz. Tato rozpolcenost je myšlena ve smyslu jednoznačně proizraelského směřování nejsilnější maďarské strany v kontrastu s anti-Sorosovskou kampaní a dalšími projevy klasického antisemitismu.

Aktéři, které tato práce rozebírá, jsou dvě nejrelevantnější politické strany v Maďarsku, co se zastoupení v současném složení v parlamentu týče. Na jedné straně pozorujeme Jobbik, který si napříč celou Evropou získal reputaci jako krajně pravicové hnutí, načež prošel transformací, během které opustil některá ze svých předchozích radikálnějších stanovisek. Na straně druhé figuruje dlouholetý hegemon maďarské politiky Fidesz; strana, která transformaci Jobbiku do jisté míry, skrz přebírání krajně pravicových témat, zapříčinila.

Výzkumná otázka, na kterou se tato práce bude snažit odpovědět, zní: Jaká je role antisemitismu v současné maďarské politice?

V první kapitole bude představen a definován antisemitismus jakožto stěžejní pojem této práce. Důraz bude kladen na politickou rovinu, přičemž součástí práce není jen antisemitismus klasický, ale taktéž antisemitismus nový, který je vzhledem k existenci státu Izrael třeba vzít v potaz. Na konci první kapitoly bude ve stručnosti představena situace v Maďarsku, především pak dva zásadní historické milníky mající dopad na současnou roli antisemitismu v maďarské politice: Trianonská smlouva a role Miklóse Horthyho.

Druhá kapitola se zabývá metodologií, konkrétně tedy tím, jak práce definuje antisemitismus a jak je s touto definicí nakládáno, přičemž v potaz musí být brána kontroverzní povaha antisemitismu, který je jako koncept nelehko definovatelný a neexistuje ohledně něj všeobecně přijímaný konsenzus.

Ve třetí kapitole již figurují vybraní aktéři, Fidesz a Jobbik, přičemž jsou představeny tři kategorie, na základě kterých bude na strany nahlíženo. První kategorií je typologie voliče a voličské výsledky. Tato kategorie ukáže politickou relevantnost strany a taky její dosah, co se týče štěpné linie Budapešť, jakožto hlavní město, na straně jedné a zbytek regionů na straně druhé. Další, druhá kategorie je pohled aktérů na zmíněné milníky, tedy Trianon a Horthyho roli. Tato kategorie se dotkne především pojítka mezi maďarským nacionalismem a antisemitismem. Třetí a poslední kategorie se zaměřuje na nový antisemitismus a tím pádem bude řešit přístup aktérů ke státu Izrael.

Čtvrtá kapitola pak odpovídá na vytyčenou výzkumnou otázku pomocí přístupů aktérů, které jsou probrány ve třetí kapitole.

Ať už k antisemitismu přispívá napjatá podoba izraelsko-palestinského konfliktu či starší předsudky zakořeněné ve společnosti i v moderní době, nelze antisemitismus považovat za koncem holokaustu uzavřenou kapitolu a Maďarsko je jedna z evropských zemí, kde antisemitismus, navzdory proizraelské agendě maďarské zahraniční politiky, stále rezonuje. Za největší přínos této práce lze považovat její důraz na pochopení přetrvávání antisemitismu v maďarském politickém dění a její ukotvení v současné situaci.

1 Antisemitismus

1.1 Pojem

Pracovní definici antisemitismu podle IHRA, kterou prosazoval například bývalý izraelský premiér Netanjahu,¹ doposud přijalo 29 zemí a zní následovně: „Antisemitismus je určitý způsob vnímání Židů, který lze popsat jako nenávisť vůči Židům. Slovní a fyzické projevy antisemitismu směřují proti židovským i nežidovským osobám anebo jejich majetku, proti institucím a bohoslužebným místům židovských obcí.“²

Ačkoliv nenávisť k osobám židovského původu v různých podobách postihovala Evropu po staletí, samotný pojem antisemitismus je záležitostí relativně novou. Jeho historie spadá do 19. století, kdy došlo k jeho prvnímu použití a zpopularizování. Tehdejší evropská, již „osvícená“ společnost podobu středověkého, teologického antisemitismu pozměnila, když začala pracovat s novými vědeckými (či pseudovědeckými) poznatky o rasách a začala antisemitismus propojovat i s ekonomickou situací v dané zemi.³

Například německý novinář Wilhem Marr, jemuž se povedlo termín přenést do širšího společenského povědomí, negativní postoj k Židům totiž neospravedlňoval na základě křesťanských výhrad vůči judaismu či nařčení z rituálních vražd, ale používal termín „židovský duch“ a zabýval se z jeho pohledu devastačními vlivy tohoto zobecněného ducha.⁴

Zde je nasnadě zmínit termíny s antisemitismem související: antijudaismus a antisionismus. Lze poměrně jednoduše odvodit, proti čemu se pomocí předpony *anti* vymezují. Z těchto tří příbuzných pojmů je nejjasnější antijudaismus, tedy odpor vůči judaismu jakožto náboženství.

Antisionismus stojí v opozici k sionismu – myšlenka, že Židé by měli disponovat vlastním státem. Podle francouzského filozofa Bernard-Henri Lévyho je antisionismus jedním ze tří

---

¹ PM Netanyahu's message to the conference on the fight against anti-Semitism and anti-Zionism. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. 2018 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2018/Pages/PM-Netanyahu-s-message-to-the-conference-on-the-fight-against-anti-Semitism-and-anti-Zionism-21-November-2018.aspx>

² IHRA. Pracovní definice antisemitismu. *International Holocaust Remembrance Alliance* [online]. [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: https://www.holocaustremembrance.com/cs/resources/working-definitions-charters/pracovni-definice-antisemitismu-ihra?utm_source=SendDaily&utm_campaign=ed8e74b620-EMAIL_CAMPAIGN_2020_02_04_01_42_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_304947f819-ed8e74b620-334322335

³ LAQUEUR, Walter. *Měníci se tvář antisemitismu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, s. 10. ISBN 9788071069270.

⁴ Tamtéž, s. 26.

současných zdrojů antisemitismu; společně s popíráním holokaustu a konceptem tzv. *competitive victimhood*.⁵ Poslední zmíněný koncept by se dal vysvětlit jako jakási soutěž o to, kdo trpěl víc, s cílem mimo jiné zmínit vlastní pocity viny nebo studu.⁶ Cílem *competitive victimhood* je tedy především upozadění utrpení jedné skupiny skrz zdůraznění utrpení skupiny druhé.

Dalo by se tedy říci, že antisemitismus má kořeny v antijudaismu a nejnovější podoba antižidovské zášti se manifestuje v rámci antisionismu. Pro účely této práce tak budu pracovat s antisemitismem jakožto všeobjímajícím pojmem, který zahrnuje rasovou i náboženskou rovinu. V souvislosti s antisionismem bude zmíněn nový antisemitismus.

1.2 Antisemitismus jako politické téma

Je nad rámec této práce popisovat situaci, v jaké se Židé nacházeli po zničení Druhého chrámu. Jedním slovem by se dalo říci, že to byla situace nezáviděníhodná, protože vyústila v to, že o několik století později bylo o Židech smýšleno jako o „národu uvnitř národa“, což bylo pravdivé jen zčásti (na to, aby mohli být Židé nazýváni národem, jim v 19. století, ze kterého zmínka o národu pochází, chyběla politická rovina), ale poukazuje to na cizorodost, jakou Evropané ve vztahu k Židům vnímali.⁷

Stejně tak pro účely této práce není důležité zmiňovat náboženskou rovinu antijudaismu, nicméně lze zdůraznit zásadní rozdíl mezi středověkým antijudaismem a „moderním“ antisemitismem, co se začal formovat v době evropských národních obrození. To, co v minulosti celkem účinně řešila konverze ke křesťanství, už nešlo aplikovat, protože moderní antisemitismus předpokládal, že rozdíl mezi Evropany-křesťany a Židy existoval nejen na úrovni náboženské víry, ale především byl zakódovaný v samotné lidské fyziologii na základě rasových odlišností.⁸

Kupříkladu výše zmíněný Wilhelm Marr využíval pojmu *Verjudung*, s jehož pomocí se snažil varovat německou společnost před vlivy „židovského ducha“. Jím propagovaný

---

⁵ ROSENFELD, Alvin H. *Deciphering the New Antisemitism*. 2015, s.2-3. ISBN 9780253018656.

⁶ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 76. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁷ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

⁸ WEIKART, Richard, ed. *The Impact of Social Darwinism on Anti-Semitic Ideology in Germany and Austria, 1860-1945*. CANTOR, Geoffrey a Marc SWETLITZ. *Jewish Tradition and the Challenge of Darwinism*. Chicago, Londýn: The University of Chicago Press, 2006, s. 93-115. ISBN 9780226092775.

antisemitismus vycházel z biologických předpokladů a byl nevyhnutelným produktem rasového střetu.⁹

Na proměnu antisemitismu měl taktéž nepřímý vliv i britský biolog Charles Darwin, jehož práce v oblasti evoluční biologie podnítila vznik teorie sociálního darwinismu. Tato teorie (aplikující Darwinovy myšlenky ohledně přírodního výběru a přežití nejschopnějších na lidskou společnost¹⁰) vedla některé její podporovatele k závěru, že existují nadřazené a podřazené rasy; mezi antisemitské myslitele ovlivněné teorií sociálního darwinismu patří kupříkladu Theodor Fritsch a Willibald Hentschel.¹¹

Již byla zmíněna jistá nepolitická evropského židovstva: nebyli národem, neměli stát. Ze všeho nejvíc představovali společenskou skupinu těsně spjatou se státem (například a především skrz finance), na jehož území se nacházeli. Právě toto sepjetí se státem se nakonec stalo klíčové pro proniknutí antisemitismu do politiky; byli totiž jedinou společenskou skupinou, co se mohla jevit jako stát zastupující, čímž se role Židů stala do jisté míry politickou, aniž by o to usilovali.¹²

Nicméně je nutné zmínit, že Evropa nebyla homogenním územím, a zatímco některé národy inklinovaly spíše k rasovému, sekulárnímu antisemitismu (Němci s odkazem na myšlenku nadřazenosti vlastní rasy), jiné zůstávaly věrné po staletí přetrvávajícímu spíše náboženskému anti-judaismu (kupříkladu Poláci)¹³. Obecně se dá říci, že antisemitismus ve střední a západní Evropě se lišil od antisemitismu v Evropě východní.

Na východ Evropy Židé pronikli po morové epidemii ve 14. století, postupně počet Židů pobývajících ve východní Evropě mnohonásobně převážil nad Židy, kteří žili v Evropě střední a západní, což je jeden z důvodů rozdílu mezi antisemitismem ve zmíněných oblastech.¹⁴ Jako další důvod lze uvést například míra vyspělosti (stagnace a posléze i rozpad polského státu, zaostalost ruského impéria), která částečně určovala míru nespokojenosti obyvatel (a tím pádem i snahu o hledání viníků) a jejich sklony věřit anti-judaistickým pověrám.¹⁵ Ve východní Evropě byli tedy Židé spíše chudí, mj. vlivem tzv.

---

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ WEIKART, Richard. The Role of Darwinism in Nazi Racial Thought. *German Studies Review*. 2013, 36(3), 537-556.

¹² ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

¹³ LAQUEUR, Walter. *Mění se tvář antisemitismu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 9788071069270.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

pásma osídlení, kam byli vyhnáni ruskými autoritami a kde vládly pro obchod a zbohatnutí extrémně nepříznivé podmínky dané uvalenými omezeními, což vedlo k ekonomické stagnaci a chudobě.¹⁶

Podoba antisemitismu v různých částech Evropy jde ruku v ruce s postavením Židů v konkrétní oblasti a to opět souvisí s mírou asimilace. Více asimilovaní Židé existovali v oblasti Rakouska-Uherska a západní Evropy, separátní skupinu obyvatelstva pak tvořili v teritoriích ovládaných carským Ruskem (tedy i část Polska), kde se zabývali především agrární činností a nebyli součástí relativně bohaté střední vrstvy tak jako ve střední Evropě.¹⁷

Podobu antisemitismu formovalo kromě míry asimilace i to, jak velkou část obyvatelstva Židé v určité zemi tvořili a jestli se vnímali či byli vnímáni jako součást národa či separátní skupina. Navíc se odvíjela od již zmíněné míry modernizace, která se projevila nástupem liberalismu a kapitalismu, co nastartoval politickou, sociální a ekonomickou emancipaci Židů.¹⁸

Co se týče antisemitismu v politice, Hannah Arendtová argumentuje, že „protižidovské postoje získávají na politickém významu pouze tehdy, mohou-li být spojeny se závažným politickým problémem nebo dostanou-li se židovské skupinové zájmy do otevřeného konfliktu se zájmy hlavní třídy ve společnosti.“¹⁹

Počátky antisemitismu jakožto politického tématu lze spatřovat v již zmíněném napojení Židů na (národní) stát, proti němuž se aristokracie (hlavní třída společnosti) postavila v souvislosti se ztrátou vlastních privilegií během transformace z feudálního státu na stát národní²⁰; a jak již bylo řečeno, Židé byli do jisté míry vnímáni jako stát zastupující společenská skupina. Jakmile aristokracie po Vídeňském kongresu znovuzískala své prominentní postavení, politické dopady antisemitismu opět ustoupily.²¹

V 19. století se antisemitismus v politice objevoval především ve Francii, ale nevyhnul se ani oblasti střední Evropy. V Rakousku-Uhersku, jehož situace bude v souvislosti s maďarským antisemitismem do většího detailu popsána níže, se potýkali s problémem

---

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ KISS, Desider. The Jews of Eastern Europe. *Foreign Affairs*. 1937, **15**(2), 330-339.

¹⁸ BRUSTEIN, William I. a Ryan D. KING. Anti-Semitism in Europe before the Holocaust. *International Political Science Review*. 2004, **25**(1), 35-53.

¹⁹ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenth, 1996, s. 83. ISBN 80-86005-13-5.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

značné národností nehomogenity. Arendtová argumentuje, že každý národ monarchie, co se dostal do sporu s korunou, „začal svůj boj útokem na Židy“²² právě z důvodu jejich speciálního vztahu se státem.

Podoba politického antisemitismu 19. a 20. století se lišila v závislosti na zemi, ale jako společný prvek lze pozorovat diskriminaci a či snahu o vyčlenění Židů ze společnosti, což byla politicky využitelná témata, ať už šlo o „minimalizaci židovské přítomnosti podporu židovské emigrace“²³ v meziválečném Polsku, zavedení numerus clausus v Maďarsku či nahlížení na antisemitismus jako na „největší nacionalistický úspěch století“ – z pohledu německých pangermanistů 19. století.²⁴

V rakousko-uherské politice byl významnou antisemitskou postavou vídeňský primátor Karl Lueger, který přišel s hanlivým termínem *Judapest*, co narážel na silnou židovskou populaci v Budapešti.²⁵ Luegerova důležitost pro další vývoj událostí spočívá především v tom, že v rámci svojí populistické kampaně využil antisemitských témat, kterými cílil na nové voliče, jež vyprodukovalo rozšíření volebního práva v roce 1896 (přičemž Lueger byl starostou Vídně v letech 1897-1910). Tímto krokem antisemitismus politicky využíval, což ovlivnilo podobu politiky jak v Rakousku, tak v sousedním, kulturně a jazykově velmi blízkém Německu. Sám Lueger přiznal, že tzv. „Judenhetzen“ (perzekuce či pronásledování Židů) se ukázalo být „excelentním prostředkem propagandy a politického vzestupu“.²⁶

Milníkem se stala první světová válka. V Německu, kde o několik let později došlo k nejhorší manifestaci antisemitismu v moderních dějinách, byli Židé považováni za jeden z důvodů prohrané války a následných ekonomických potíží.²⁷ Podobně na tom byl další poražený národ: Maďaři. Antisemitské strany, které dříve velký či spíše trvalý úspěch nesklidily (období zhruba dvaceti let před první světovou válkou bývá nazýváno „zlatým

---

²² Tamtéž, s. 100.

²³ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

²⁴ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

²⁵ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

²⁶ WISTRICH, Robert. Karl Lueger and the Ambiguities of Viennese Antisemitism. *Jewish Social Studies*. 1983, 45(3/4), 251-262.

²⁷ SEUL, Stephanie. 'A Menace to Jews Seen If Hitler Wins': British and American Press Comment on German Antisemitism 1918-1933. *Jewish Historical Studies*. 2012, 44, 75-102.

věkem bezpečí“ a tento zlatý věk se týkal i Židů²⁸), nyní vznikaly napříč prostorem západní a střední Evropy.²⁹

Židé se posléze stali obětí nacistické propagandy, která využívala ve společnosti hluboce zakořeněných antisemitských i antijudaistických předsudků a rasového antisemitismu. Po vzestupu NSDAP v Německu antisemitismus pronikl i do zákonných struktur státu, což vytvořilo základ pro nacistický koncept Konečného řešení židovské otázky. Důležité je však zmínit, že ne vždy šlo jen o nacisty, kteří Židy vyvražďovali. Často se k podobným praktikám uchýlovali i obyvatelé neněmeckých území a často tak činili z vlastní iniciativy – jako například maďarské Šípové kříže.³⁰

Zajímavé vysvětlení poskytuje Hannah Arendtová, podle které antisemitismus dospěl ke svému vrcholu, když Židé přišli o funkce, které ospravedlňovaly jejich bohatství – podobně jako francouzská aristokracie v období Velké francouzské revoluce. V případě Židů se přirozeně jedná o dobu po nástupu Hitlera k moci.³¹

Ti evropští Židé, kteří proti nim namířené vražedné řádění během holokaustu přežili, se ve většině stěhovali pryč – ať už do USA nebo do Izraele, který vznikl v roce 1948. Vznik moderního židovského státu je v židovské historii bezprecedentním milníkem, nicméně přinesl vlastní úskalí: kromě stále nevyřešeného konfliktu s Palestinci také například i fakt, že antisemitismus teď může mířit na židovský stát.

Nový antisemitismus, který bude dále rozebírán níže, se od toho klasického odlišuje následovně. Zatímco klasický antisemitismus mířil na „Žida“ (v antisemitském podání Židé tvoří organický celek, a právě i proto jsou z pohledu antisemitů tak zákešní), ten nový cílí na stát Izrael jakožto novodobou manifestaci tohoto konceptu „Žida“.³²

Termín je to bezpochyby velmi problematický a sporný, protože hranice mezi novým antisemitismem na straně jedné a legitimní kritikou Izraele je mnohdy nejasná a produkuje bouřlivé, často emocionálně napjaté diskuse. O lepší vymezení se snaží mj. i výše zmíněná definice IHRA.

---

²⁸ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ LAQUEUR, Walter. *Měníci se tvář antisemitismu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, s. 113. ISBN 9788071069270

³¹ ARENDT, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.

³² ROSENFELD, Alvin H. *Deciphering the New Antisemitism*. 2015, s. 23. ISBN 9780253018656.

1.3 Nový antisemitismus

Jedním z nejznámějších „nástrojů“ na rozpoznání nového antisemitismu je 3D test Natana Šaranského. V SSSR narozený bývalý ministr vnitra Izraele (za Likud) ve své studii *3D Test of Anti-Semitism: Demonization, Double Standards, Delegitimization* tvrdí, že na rozdíl od klasického antisemitismu je nový antisemitismus namířený na stát Izrael, a ne na judaismus nebo osoby židovského původu. Jeho test, jak název ostatně napovídá, sestává ze tří „D“: démonizace, dvojí standardy, delegitimizace.

Jako příklad démonizace Šaransky uvádí srovnávání Izraelců a nacistů v chování Židů k Palestincům. Jako druhé zmiňuje dvojité standardy; selektivní kritiku Izraele, když se ví o státech porušujících lidská práva v závažném měřítku, tedy státy jako například Čína, Írán, Kuba a Sýrie. Delegitimizací je myšleno upírání práv státu Izrael na existenci.³³

Největším přínosem celého konceptu by podle Šaranského měla být schopnost testu odlišit antisemitismus od legitimní kritiky.³⁴ Jak už bylo zmíněno výše, rozdíl mezi antisemitismem a novým antisemitismem Šaransky vidí v tom, že dříve v historii démonizace, dvojité standardy a delegitimizace (démonizace probíhala skrz pověry a nařčení jako například to, že Židé páchali rituální vraždy, delegitimizováno bylo podle Šaranského právo Židů na vlastní stát a dvojité standardy se projevovaly skrz antisemitské zákony) byly uplatňovány ve vztahu k židovstvu jako takovému, což byl antisemitismus. Nový antisemitismus míří na stát Izrael.

V *Anti-Judaism, Antisemitism and Delegitimizing Israel* italsko-izraelská novinářka Fiamma Nirensteinová argumentuje, že „israelophobia“, česky snad izraelofobie, je novým antisemitismem, přičemž, podobně jako Šaransky, pracuje s tím, že antisemitismus moderních dob se soustředí na stát Izrael.

Kritizuje evropské lídry i školství jejich zemí, že ačkoliv prosazují boj proti antisemitismu, jejich praktiky jsou již zastaralé a neúčinné. Evropa se podle Nirensteinové příliš soustředí na historii, jako kdyby se evropské země antisemitismu už dávno zbavily; bojují s antisemitismem, který pramenil z toho, že Židé zabili Ježíše, a toto tradiční křesťanské

---

³³ SHARANSKY, Natan. 3D Test of Anti-Semitism: Demonization, Double Standards, Delegitimization. *Jewish Political Studies Review*. 2004, 16(3/4), 5-8.

³⁴ NEWSWEEK. Natan Sharansky: Why BDS Fails My 3D Test on anti-Semitism | Opinion. *Newsweek* [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/antisemitism-bds-natan-sharansky-3d-test-1461305>

obviňování Židů je přitom moderním Evropanům žijícím v sekularizovaných zemích vesměs spíše jedno.³⁵

Kořeny této fobie, neboli nového antisemitismu, Nirensteinová spatřuje především v izraelsko-palestinském konfliktu, v jehož důsledku je Izrael obviňován z kolonizace Palestiny a genocidy jejích obyvatel. K tomuto novému antisemitismu patří popírání holokaustu či zmenšování jeho významu.³⁶

V *“Progressive” Jewish Thought and the New Anti-Semitism* profesor Alvin H. Rosenfeld zmiňuje čtyři důvody, proč lze v dnešní moderní době mluvit o novém antisemitismu. Zaprvé, klasický antisemitismus býval lokalizovaný na konkrétní oblast, ale nový antisemitismus je globalizovaný, celosvětový; dříve šlo o otrávenou vodu v místní studnici, dnes mohou Židé potencionálně stát i za zemětřesením v Asii.

Druhým důvod je evoluce „nekalých praktik“, kterých se Židé údajně dopouští. Případ s otrávenou studnou lze využít i zde – technická vyspělost Izraele v očích moderních antisemitů může přispívat k domněnkám, že Židé mají schopnost kontaminovat atmosféru nebo útočit na DNA.

Zatřetí Rosenfeld argumentuje, že těžiště antisemitských tendencí již neleží v křesťanském, ale muslimském světě, zatímco historicky muslimové s Židy nakládali spíše lépe než křesťané; v jejich očích byli křesťané opravdoví nevěřící, zatímco Židé jen správně neporozuměli některým aspektům náboženství.

Čtvrtý a poslední důvod opět pracuje s židovským státem, který v době klasického antisemitismu neexistoval a i samotné vyhlídky na něj byly dosti nejasné až utopické. Rosenfeld tvrdí, že nový antisemitismus na sebe bere především podobu antisionismu.³⁷

Podle Rosenfelda totiž nový antisemitismus útočí na samotnou esenci židovského státu, jehož založení někteří považují za „prvotní hřích“³⁸ – nelze tak mluvit o reformách nebo kompromisech. Problémem je sama existence Izraele.

---

³⁵ WISTRICH, Robert, ed. *Anti-Judaism, Antisemitism, and Delegitimizing Israel*. University of Nebraska Press, 2016, s. 44. ISBN 978-0-8032-9672-5.

³⁶ WISTRICH, Robert, ed. *Anti-Judaism, Antisemitism, and Delegitimizing Israel*. University of Nebraska Press, 2016, s. 44. ISBN 978-0-8032-9672-5.

³⁷ ROSENFELD, Alvin H. *Progressive Jewish Thought and the New Anti-Semitism*. American Jewish Committee, 2006, str. 8. ISBN 9783927217638.

³⁸ Tamtéž.

V souvislosti s novým antisemitismem nelze do větší hloubky nerozebrat definici IHRA. IHRA uvádí jedenáct příkladů antisemitismu, z nichž šest se týká Izraele, a tedy nového antisemitismu: obviňování židovských občanů z toho, že jsou loajálnější k Izraeli nebo k údajným prioritám světového židovstva než k zájmům vlastního státu; popírání práva Židů na sebeurčení, např. s odůvodněním, že Stát Izrael je rasistickým projektem; uplatňování dvojích norem tím, že se požaduje, aby Izrael jednal způsobem, který není očekáván či vyžadován od ostatních demokratických států; používání symbolů a vyobrazení spojovaných s klasickým antisemitismem k charakterizaci Izraele nebo Izraelců (např. tvrzení, že Židé zabili Ježíše nebo že provádějí rituální vraždy); srovnávání současné izraelské politiky s politikou nacistů; svalování odpovědnosti za činnost státu Izrael na Židy jako kolektiv.³⁹

Kontroverzi definice vzbudila v souvislosti s kritikou, že v tomto pojetí útočí na svobodu projevu.⁴⁰ V deníku *The Guardian* bylo zveřejněno stanovisko 122 palestinských a arabských akademiků, ve kterém zmiňují problematické body definice a k ní patřících příkladů antisemitismu.⁴¹

Za problematické považují především to, že definice IHRA pracuje s myšlenkou, že Izrael je ve své současné podobě zhmotněním židovského sebeurčení a že se judaismus rovná sionismu (a že všichni Židé jsou tím pádem sionisté). Definice IHRA podle nich vede k delegitimizaci jakékoliv kritiky namířené na Izrael. Dále je kritizován způsob, jakým právo na židovské sebeurčení znemožňuje sebeurčení Palestinců a to, jak definice ignoruje realitu Izraele a okupovaných území, čímž Izraeli hlavně ve vztahu k Palestincům zaručuje beztrestnost.⁴²

V návaznosti na nejednoznačnost pracovní definice IHRA (především v kontextu, kdy je kritika Izraele legitimní a na místě a kdy se jedná o antisemitismus) vznikla *Jerusalem*

---

³⁹ IHRA. Pracovní definice antisemitismu. *International Holocaust Remembrance Alliance* [online]. [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: https://www.holocaustremembrance.com/cs/resources/working-definitions-charters/pracovni-definice-antisemitismu-ihra?utm_source=SendDaily&utm_campaign=ed8e74b620-EMAIL_CAMPAIGN_2020_02_04_01_42_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_304947f819-ed8e74b620-334322335

⁴⁰ THE TIMES OF ISRAEL. IHRA definition of anti-Semitism divides US Jews ahead of Biden presidency. *The Times of Israel* [online]. 2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/ihra-definition-of-anti-semitism-divides-us-jews-ahead-of-biden-presidency/>

⁴¹ THE GUARDIAN. Palestinian rights and the IHRA definition of antisemitism. *The Guardian* [online]. 2020 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/news/2020/nov/29/palestinian-rights-and-the-ihra-definition-of-antisemitism>

⁴² Tamtéž.

Declaration on Antisemitism, která se v některých ohledech snaží napravit nedostatky v definici IHRA pomocí konkrétních případů.

Dva cíle JDA by se daly parafrázovat následovně. Zaprvé se snaží deklarace poskytnout jasnější definici antisemitismu a taky především to, jak se projevuje. Zadruhé si JDA dává za cíl ochranu prostoru pro debatu ohledně budoucnosti Izraele a Palestiny.⁴³

Tato definice tak kupříkladu za antisemitismus nepovažuje jakoukoliv kritiku Izraele, která je založená na důkazech, či podporu Hnutí BDS (*Boycott, Divestment and Sanctions*) nebo kritiku ideologie sionismu.⁴⁴

1.4 Antisemitismus v Maďarsku

Ačkoli lze historii Židů v Maďarsku datovat až do dob středověku a pravděpodobně ještě dál, předpokládá se, že většina současných maďarských Židů na území dnešního Maďarska přicestovala z oblastí ovládaných Habsburskou monarchií, pod jejímž vlivem se nacházely tehdejší Uhry.⁴⁵

Pokud se zaměříme na období po rakousko-uherském vyrovnání roku 1867, je nutné zmínit kontext tzv. *assimilationist social contract*, kdy politicky vlivná maďarská aristokracie nechala Židy přispívat k ekonomické modernizaci země a poskytovala jakousi, přinejmenším oficiální, ochranu před antisemitskými útoky.⁴⁶ Autoři Rolf Fischer či Nathaniel Katzburg tuto situaci nazývají „maďarsko-židovská symbióza“.⁴⁷

Tento postoj pramenil mimo jiné i z toho, že Maďarsko (Uhry) se v té době potýkalo s problémem nedostatku maďarsky mluvících rodilých mluvčích. Maďarsky mluvící Židé tak mohli přispět k řešení tohoto nedostatku; bez ohledu na jazyk tvořili Židé v roce 1869 4 % celkové populace Uherského království a teprve po jejich započtení k maďarské

---

⁴³ *The Jerusalem Declaration on Antisemitism* [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://jerusalemdeclaration.org/>

⁴⁴ SLATE. We Need a Better Definition of Anti-Semitism. *Slate* [online]. 2021 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://slate.com/news-and-politics/2021/03/anti-semitism-better-definition-ihra.html>

⁴⁵ BARNÁ, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 48. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ BODO, Bela. Hungarian Aristocracy and the White Terror. *Journal of Contemporary History*. 2010, **45**(4), 703-724.

národnosti tvořili etničtí Maďaři ve svém státě většinu.⁴⁸ V roce 1895 se judaismus v rámci Rakouska-Uherska stal oficiálně uznávaným náboženstvím.⁴⁹

Právě období od roku 1895 do roku 1920, než byl v souvislosti s Židy zaveden numerus clausus, je považováno za „zlatý věk“ maďarského židovstva, kdy právně neexistovalo žádné rozlišení mezi židovskou a nežidovskou populací země.⁵⁰

Za zmínku stojí i maďarská obdoba Dreyfusovy aféry ve Francii či hilsneriády v Československu. Jedná se o tzv. aféru z Tiszaeszláru z roku 1882, kdy se ztratila čtrnáctiletá Ester Solymosi, jejíž zmizení rozpoutalo vlnu antisemitských nepokojů.

K obvinění několika Židů došlo i přes fakt, že o několik týdnů později bylo v řece nalezeno tělo mladé dívky bez známek podříznutého krku, s čímž pracovala obžaloba, která chtěla obviněné usvědčit z rituální vraždy.⁵¹ K jejich odsouzení nakonec nedošlo, ale celý proces poukázal především na to, s jakou horlivostí se veřejnost stavěla proti obviněným Židům, přestože neexistovaly žádné solidní důkazy.⁵²

Aféra z Tiszaeszláru byla v roce 2012 zmíněna na půdě maďarského parlamentu v souvislosti s tím, že nikdo pořádně neví, co se stalo – což je zjevná narážka na to, že existuje možnost, že se Ester přeci jen stala obětí židovské rituální vraždy.⁵³ Zřejmě nepřekvapí, že autorem narážky byl člen jedné ze dvou zkoumaných stran: Zsolt Baráth za Jobbik.⁵⁴ Kromě toho, že se Baráth dožadoval znovuotevření případu z konce 19. století, dodal, že „moc světových podmanitelů můžeme zlomit jedině tak, že budeme říkat pravdu“.⁵⁵

Nicméně z hlediska maďarského antisemitismu a jeho dopadů na současnou tamní politiku jsou zásadní především tyto dvě historické události: Trianonská smlouva a role Miklóse Horthyho.

---

⁴⁸ DON, Yehuda a George MAGOS. The Demographic Development of Hungarian Jewry. *Jewish Social Studies*. 1983, **45**(3/4), 189-216.

⁴⁹ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 48. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁵⁰ PATAI, Raphael. *The Jews of Hungary: History, Culture, Psychology*. Detroit: Wayne University Press, 1996. ISBN 978-0814325612.

⁵¹ KÖVÉR, György. Intra- and Inter-Confessional Conflicts in Tiszaeszlár in the Period of the ‘Great Trial.’. *The Hungarian Historical Review*. 2014, **3**(4), 749-786.

⁵² Tamtéž.

⁵³ WEINBERG, Robert. The Blood Libel in Eastern Europe. *Jewish History*. 2012, **26**(3/4), 275-285.

⁵⁴ THE TIMES OF ISRAEL. Hungary: Far-right lawmaker urged to resign for anti-Semitism. *The Times of Israel* [online]. 2012 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/hungary-far-right-lawmaker-urged-to-resign-for-anti-semitism/>

⁵⁵ FIELD, Richard. The radicalization of Hungary's youth. *The Budapest Times*. 2012.

Pokud existuje v maďarské historii určující milník, se kterým se Maďarsko v mnoha ohledech stále ještě plně nevyrovnalo, musí jím být právě poválečná Trianonská smlouva z roku 1920, která ponechala nově vzniklému Maďarsku jen 28,5 % svého původního území. Pojítka Trianonské smlouvy a nárůstu antisemitismu v Maďarsku existuje především v kontextu národnostně různorodého mixu obyvatel v Uhrách.

Jak bylo zmíněno, pokud se Židé asimilovali a mluvili maďarsky, pak posilovali pozici maďarské národnosti. Trianonská smlouva však cizí, nemaďarské národnosti od okleštěného Maďarska víceméně odstříhla: Slováci se ocitli v novém státě spolu s Čechy, Rumuni v Rumunském království. Židé se najednou stali nežádoucím, cizím prvkem a nadále nebyli „etnickými spojenci“.⁵⁶

Mezi dozvuky Trianonské smlouvy tak lze zařadit i posun Maďarska k otevřenějšímu, pravicovému antisemitismu, přičemž další vývoj událostí dokončil rozklad „maďarsko-židovské symbiózy“ a maďarská populace jako celek se stala víc otevřeně antisemitskou.⁵⁷

Podobně jako v případě Německa byla na Židy svalována vina za národní neštěstí; v případě Maďarska šlo o prohranou válku a její nejzávažnější dozvuk v podobě Trianonu. Jak argumentuje Paul Hanebrink, poválečný kolaps starých pořádků přivedl většinu evropských národů k paranoiím ohledně národního přežití, přičemž Židé byli chápáni jako cizí, potenciálně podvratný prvek.⁵⁸

Trianon je jednoznačně téma, které v Maďarsku rezonuje doposud. Je to téma pro Maďary tak traumatizující, že dodnes se sbírají podpisy a konají akce, jejichž pořadatelé a účastníci Trianon odsuzují a i po sto letech se snaží smlouvu napadat. Maďarský nacionalismus je traumatem Trianonu z velké části formován, a pakliže v maďarské společnosti přetrvává i když jen latentní přesvědčení o židovské vině, nepřekvapí, že nacionalismus v Maďarsku jde ruku v ruce s antisemitismem.⁵⁹

Dalším určujícím milníkem je rok 1919, kdy komunistickou diktaturu Bély Kuna, která trvala 133 dní, vystřídal režim viceadmirála Miklóse Horthyho. Nový režim se jal vymýtit

---

⁵⁶ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 51. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁵⁷ BODO, Bela. Hungarian Aristocracy and the White Terror. *Journal of Contemporary History*. 2010, **45**(4), 703-724.

⁵⁸ HANEBRINK, Paul. Transnational Culture War: Christianity, Nation, and the Judeo- Bolshevik Myth in Hungary, 1890–1920. *The Journal of Modern History*. 2005, **80**(1), 55-80.

⁵⁹ GOLDSTEIN, Donna Meryl. From Yellow Star to Red Star: Anti-Semitism, Anti-Communism, and the Jews of Hungary. *Political and Legal Anthropology Review*. 1995, **18**(1), 1-12.

jakékoliv stopy po bolševismu, a jelikož spojitost mezi Židy a bolševismem už v rámci veřejného povědomí existovala skrz „židobolševismus“ (termín vznikl vytvořením asociace mezi Židy a bolševickým, revolučním děním na východě Evropy⁶⁰), „zlatou éru“ maďarských Židů definitivně ukončil numerus clausus pro Židy na univerzitách.⁶¹

V čem je Horthyho role kontroverzní? S vizí opětovného zisku Trianonskou smlouvou odebraných území se Maďarsko připojilo na stranu nacistického Německa, což byl přirozený důsledek směru, kterým se tamní politika v rámci „zmrtvýchvstání Maďarska“ udávala po celá třicátá léta, kdy hlavním cílem pravicové vlády premiéra Gömböse byla revize Trianonské smlouvy, a to klidně i silou.⁶² Toto období je mj. charakterizováno přijetím několika antižidovských zákonů a antisemitismem v hlavní linii politiky.⁶³

Maďarsko si nicméně uvědomovalo vrtkavost válečného štěstí, a tak se pokoušelo zcela neodstříhnout od Západních velmocí. Období lavírování mezi fašistickým blokem, jehož členem Maďarsko de facto bylo (k Ose se připojilo v roce 1940), a západními velmocemi, které si Maďarsko nechtělo zcela znepřátelit, skončilo v roce 1941 sebevraždou tehdejšího premiéra Telekiho. Následoval nástup čistě proněmecké vlády, což v tom samém roce pro 20 000 – 30 000 Židů znamenala deportace a následná smrt.⁶⁴

Zdaleka nejhůř se ale situace pro Židy vyvinula s příchodem německé okupace poté, co se Maďarsko pokusilo od prohrávajícího Německa neúspěšně odstříhnout. Počet, především do Osvětimi, deportovaných Židů se vyšplhal na 400 000.⁶⁵ To, že se největší protižidovský teror za druhé světové války v Maďarsku odehrál pod okupací nacistického Německa dlouho přispíval k národnímu narativu, který veškerou vinu svaloval na nacisty. Teprve až v roce 2015 uznal Orbán podíl maďarských úřadů na deportacích, co často končily v plynových komorách vyhlazovacích táborů.⁶⁶

Horthyho role je reflektována jako téma současné maďarské politiky. Na jedné straně figuruje názor, že Horthy přivedl Maďarsko k fašismu a stojí za vzestupem maďarského antisemitismu. Druhá strana, kterou představuje především současná maďarská

---

⁶⁰ CRIM, Brian E. Our Most Serious Enemy: The Specter of Judeo-Bolshevism in the German Military Community, 1914–1923. *Central European History*. 2011, **44**(4), 624-641.

⁶¹ Tamtéž.

⁶² PRAŽÁK, Richard. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0699-4.

⁶³ MAREŠ, Miroslav a Vratislav HAVLÍK. Jobbik's successes. An analysis of its success in the comparative context of the V4 countries. *Communist and Post-Communist Studies*. 2016, **49**(4).

⁶⁴ PRAŽÁK, Richard. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0699-4.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ ČT24. Orbán se omluvil za maďarské deportace Židů. ČT24 [online]. 2015 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1497000-orban-se-omluv-il-za-madarske-deportace-zidu>

nacionalistická pravice, ho omlouvá s ohledem na komplikovanou situaci, v jaké se nacházel on i Maďarsko, a vyzdvihuje především to, že část maďarských Židů byla před nacistickým řáděním uchráněna; do roku 1944 byli Židé s maďarským občanstvím mimo dosah Třetí říše.⁶⁷ Například Orbán se o Horthyovi vyjádřil jakožto o exemplárním Maďarovi.⁶⁸

Horthyho v čele státu v roce 1944 vystřídal Ferenc Szálasi. Došlo k tomu na Hitlerův popud po nepovedeném pokusu o maďarské odtržení od Německa. Szálasi jako „Vůdce národa“ stál v čele nejen státu, ale i pronacistické Strany Šípových křížů. Pronacistické řádění se tentokrát dotklo především Židů z Budapešti – počet obětí se odhaduje na 80 000.⁶⁹ S tímto obdobím maďarské historie je spjatý Adolf Eichmann, který dohlížel na likvidaci židovské populace přímo z Budapešti, kde s ním spolupracovali maďarští kolaboranti. Společnost na vývoj událostí, které nakonec vyústily v odsouzení zhruba půl milionu lidí k deportacím do vyhlazovacích táborů, reagovala s „apatickou rezignací“.⁷⁰

Další vývoj maďarského antisemitismu ovlivnil přechod k socialismu, který byl dovršen vznikem Maďarské lidové republiky v roce 1949. Následovala stalinistická éra plná antisemitických čistek inspirovaná podobnými událostmi v SSSR.⁷¹

Po revoluci v roce 1956 Maďarsko opustily desítky tisíc Židů – především na základě uvědomění, že k realizaci židovského způsobu života nemohlo dojít jak na náboženské, tak ani na sekulární bázi.⁷² Režim Jánose Kádára tlačil na zůstavše Židy, aby se co nejvíce asimilovali, což v podání socialistického, post-stalinistického Maďarska znamenalo co nejtěsnější příklon ke komunistické ideologii. Oficiálně tak byl antisemitismus za éry Jánose Kádára potlačován,⁷³ přičemž hlavním důvodem byly obavy režimu z nacionalismu, který je v Maďarsku, jak již bylo zmíněno, s antisemitismem spjatý. Antisemitismus se tak do veřejného prostoru vrátil až po roce 1989.

---

⁶⁷ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

⁶⁸ MOLNÁR, Bálint. Israel and the Visegrád (V4) Group: Challenges and Opportunities. *Israel Journal of Foreign Affairs*. 2019, **13**(1), 3-21.

⁶⁹ PRAŽÁK, Richard. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0699-4.

⁷⁰ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

⁷¹ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 52. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tamtéž.

2 Metodologie

Tato práce staví na definici antisemitismu, která byla představená výše. Ačkoliv definice IHRA, jak bylo zmíněno se nevyhnula kontroverzím, jedná se o definici, kterou Maďarsko 18. února 2019 přijalo na oficiální úrovni. Pro účely této práce je definice IHRA relevantní ze dvou důvodů. Prvním zmíněným důvodem je přirozeně její přijetí Maďarskem. Druhým důvodem je jistá kontroverznost a nejednoznačnost termínu antisemitismus. Bylo tedy třeba termín vymežit tak, aby bylo jasné, co tato práce považuje za antisemitismus a co ne.

Definice IHRA tedy zní: „Antisemitismus je určitý způsob vnímání Židů, který lze popsat jako nenávisť vůči Židům. Slovní a fyzické projevy antisemitismu směřují proti židovským i nežidovským osobám anebo jejich majetku, proti institucím a bohoslužebným místům židovských obcí.“⁷⁴

IHRA dále uvádí jedenáct příkladů.⁷⁵ Pro tuto práci relevantní je například bod dva: „Lživé, dehumanizující, demonizující nebo stereotypní výroky o Židech jako takových nebo o kolektivní moci Židů, například mýtus o spiknutí světového židovstva nebo o tom, že Židé ovládají sdělovací prostředky, ekonomiku, vládu nebo jiné společenské instituce.“

Bod čtyři: „Popírání existence, rozsahu, mechanismů (např. plynových komor) či intencionality genocidy židovského národa, které se dopustilo národněsocialistické Německo a jeho podporovatelé a spoluviníci za druhé světové války (holokaust).“

Bod pět: „Obviňování Židů jako národa či Izraele jako státu, že si holokaust vymysleli nebo jej zveličují.“

Bod šest: „Obviňování židovských občanů z toho, že jsou loajálnější k Izraeli nebo k údajným prioritám světového židovstva než k zájmům vlastního státu.“

Bod devět: „Používání symbolů a vyobrazení spojovaných s klasickým antisemitismem k charakterizaci Izraele nebo Izraelců (např. tvrzení, že Židé zabili Ježíše nebo že provádějí rituální vraždy).“

Všechny tyto body se týkají projevů antisemitismu, které budou zmíněny v kontextu současné maďarské politiky.

---

⁷⁴ IHRA. Pracovní definice antisemitismu. *International Holocaust Remembrance Alliance* [online]. [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: https://www.holocaustremembrance.com/cs/resources/working-definitions-charters/pracovni-definice-antisemitismu-ihra?utm_source=SendDaily&utm_campaign=ed8e74b620-EMAIL_CAMPAIGN_2020_02_04_01_42_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_304947f819-ed8e74b620-334322335

⁷⁵ Tamtéž.

3 Aktéři: Fidesz a Jobbik

3.1 Úvod

Fidesz a Jobbik nejsou jediné dvě politické strany v Maďarsku, které se od roku 1989 snažily antisemitismus (ať už klasický nebo nový) politicky zužitkovat. Vedlejším produktem pádu komunistické ideologie v Maďarsku se totiž stalo opětovné proniknutí antisemitismu do politiky.⁷⁶ Mezi nejhlavnější tváře maďarské politiky, co se antisemitismu týče, patřil István Csurka, který vystoupil z MDF (Maďarské demokratické fórum) a v roce 1993 založil MIÉP (Strana maďarské spravedlnosti a života).

Csurka nazval situaci v Maďarsku „maďarskou studenou válkou“, ve které se mají střetnout Maďaři a „panovační cizinci“, jejichž cílem je zánik Maďarů, kteří budou navedeni k sebestrukci. To, že měl na mysli Židy je jasné mj. z toho, že v souvislosti s těmito „panovačnými cizinci“ zmiňuje „perpetuální válku na Blízkém východě“.⁷⁷

Tato práce se nicméně zaměřuje na dvě strany, které se snažily a někdy stále snaží antisemitismu využívat a zároveň jsou politicky relevantní a současné. Jde o dvě momentálně nejsilnější (co se zastoupení v parlamentu týče) maďarské strany: vládní Fidesz a opoziční Jobbik. V této kapitole budou strany ve stručnosti představeny, přičemž jejich přístup bude analyzován skrz tři kategorie: typologie voliče a volební výsledky, přístup k Trianonu a Horthyho roli, projevy nového antisemitismu.

Již byla nastíněná spojitost mezi Trianonem a antisemitismem, která spočívá ve vině, kterou maďarská společnost kladla na Židy v souvislosti s obrovským traumatem vyplývajícím ze ztráty dvou třetin území; stejně tak byly zmíněné i kontroverze ohledně role regenta Horthyho, za kterého probíhal maďarský příklon k nacistickému Německu, kde docházelo k nejhorší manifestaci moderního antisemitismu v dějinách.

Pro účely této práce jsou tak tyto dva historické milníky důležité právě z tohoto důvodu. Politické strany totiž nemusí slovem zmínit Židy a přitom jejich agenda může podprahově vyznít antisemitsky.

---

⁷⁶ KOVÁCS, András. Antisemitic Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary. *Journal for the Study of Antisemitism*. 2012, 4(2), 443-467.

⁷⁷ Tamtéž.

3.2 Jobbik (Hnutí za lepší Maďarsko)

3.2.1 Představení strany

Strana byla založená v roce 2003, ale politicky relevantní se stala až o několik let později; konkrétně v roce 2010, kdy hnutí získalo 17 % hlasů v parlamentních volbách.⁷⁸ Ideologicky strana stavěla na důrazu na maďarském národě. V programu z roku 2006 je kritizována globalizace a neoliberalismus, přičemž se Jobbik zasazoval o větší zapojení státu do ekonomiky. Kromě ekonomické roviny v programu nechyběla zmínka o Trianonu v souvislosti s rozšířením podpory pro etnické Maďary žijící za hranicemi na územích, o které Maďarsko kvůli smlouvě přišlo. Program taktéž zmiňoval návrh vytvoření speciální policejní jednotky, která by se zabývala „romským zločinem“.⁷⁹

Se stranou Jobbik se v době její nejradikálnější podoby pojil server Kuruc.info, který obsahuje rubriku „Zsidóbűnözés“, v překladu „židovský zločin“. Vlastníkem serveru byl Előd Novák, svého času člen Jobbiku a také známý popírač holokaustu.⁸⁰ V roce 2014 jiný člen Jobbiku, Tibor Ágoston, přišel s označením „Holohoax“, což později přebíral mj. právě i server Kuruf.info.⁸¹

V souvislosti s Jobbikem nelze nezmínit existenci polovojenské organizace Maďarská garda (*Magyar Gárda*), která měla pro Jobbik a jeho vzestup dva hlavní přínosy. Těmi byla mobilizace voličů a pozornost médií.⁸² Maďarská garda, založená v roce 2007, byla od samotného začátku spjatá s Jobbikem skrz osobu jeho nyní už bývalého předsedy Gábora Vony, který je označován za zakladatele gardy. K jejímu rozpuštění došlo v roce 2009 na základě rozhodnutí soudu, že „organizace představuje hrozbu pro veřejný pořádek a soužití etnik“.⁸³

---

⁷⁸ HUNGARIAN NATIONAL ASSEMBLY. Election results for parliamentary parties, 1990–2018. *Hungarian National Assembly* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://www.parlament.hu/en/web/house-of-the-national-assembly/election-of-the-members-of-parliament>

⁷⁹ VARGA, Mihai. Hungary's "anti-capitalist" far-right: Jobbik and the Hungarian Guard. *Nationalities Papers*. 2014, **42**(5), 791-807.

⁸⁰ HAINES, John R. A New Political Movement Emerges on Hungary's Far Right. *Foreign Policy Research Institute* [online]. 2018 [cit. 2021-3-29]. Dostupné z: <https://www.fpri.org/article/2018/07/a-new-political-movement-emerges-on-hungarys-far-right/>

⁸¹ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 65. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁸² Tamtéž, s. 59.

⁸³ ČT24. Odvolací soud potvrdil rozpuštění Maďarské gardy. *ČT24* [online]. 2009 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1398882-odvolaci-soud-potvrdil-rozpusteni-madarske-gardy>

S Jobbikem se dále pojilo Hnutí 64 žup (*Hatvannégy Vármegyei Ifjusági Mozgalom*, HVIM) založené roku 2001 László Toroczkaiem (bývalý místopředseda Jobbiku a zakladatel Hnutí Naše vlast). Už podle názvu lze odvodit, s jakou agendou HVIM vzniklo: 64 žup odkazuje na 64 žup Uherska před Trianonem, čímž hnutí jasně dává najevo svůj revizionistický postoj, co souvisí s důrazem na etnické Maďary. V roce 2016 vyšlo najevo, že Jobbik rasistické hnutí s antisemitským a antiromským sentimentem finančně podporoval.⁸⁴

Mezi antisemitské výroky členů Jobbiku se dají zařadit např. zmínky o tom, že Maďarsko není na prodej a že by „izraelští dobyvatelé“ měli hledat jinde⁸⁵ a že Židé představují hrozbu pro národní bezpečnost.⁸⁶ Od roku 2014 se Jobbik každopádně snaží změnit svou image jako více středová, méně radikální strana.⁸⁷ Tato transformace Jobbiku ve víc středovou stranu, aby zaujala širší spektrum voličů, zapříčinila v roce 2018 vznik Mi Hazánk (Hnutí Naše vlast). Toroczkai, zakladatel a hlavní tvář Mi Hazánk, se o situaci vyjádřil tak, že Jobbik zradil „národní zájem“.⁸⁸

Co stranu jako Jobbik k takové transformaci vůbec vedlo? Odpověď lze najít ve strategii, jaké využil Fidesz v období svého nástupu k moci v roce 2010. Fidesz totiž převzal spoustu témat od krajní pravice, například silné antiimigrační stanovisko či problematiku Maďarů žijících za hranicemi (na územích okleštěných Trianonskou smlouvou), což byl právě jeden z hlavních impulsů, ne-li ten úplně nejhlavnější, pro transformaci Jobbiku ve více centristickou stranu.⁸⁹

---

⁸⁴ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 60. ISBN 978-615-80159-4-3.

⁸⁵ REUTERS. Hungarian far-right decries 'Israeli plot' before Jewish meeting. *Reuters* [online]. 2013 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-jewish-congress/hungarian-far-right-decries-israeli-plot-before-jewish-meeting-idUSBRE94306T20130504>

⁸⁶ REUTERS. Outrage at "Jewish list" calal in Hungary parliament. *Reuters* [online]. 2012 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/articale/us-hungary-antisemitism-idUSBRE8AQ1BN20121127>

⁸⁷ BARNA, Ildikó a Árpád KNAP. Antisemitism in Contemporary Hungary: Exploring Topics of Antisemitism in the Far-Right Media Using Natural Language Processing. *Theo-Web*. 2019, **18**(1), 75-92.

⁸⁸ THE INDEPENDENT. Far-right party in Hungary forms uniformed 'self-defence' force in spirit of outlawed vigilante group. *The Independent* [online]. 2019 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/hungary-far-right-group-national-legion-laszlo-toroczkai-jobbik-a8914021.html>

⁸⁹ HEINRICH BÖLL STIFTUNG. Observations on the current state of Hungarian far-right. *Heinrich Böll Stiftung* [online]. 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://cz.boell.org/en/2021/01/15/observations-current-state-hungarian-far-right>

V souvislosti s touto změnou směru bývalý izraelský vyslanec v Budapešti Yossi Amrani řekl: „Napsat přání k chanuce neznamená vzdát se svojí minulosti.“⁹⁰ Tím narážel na tehdejšího předsedu Jobbiku Gábora Vonu, který stál za nápadem v roce 2016 rozeslat chanuková přání představitelům lokální židovské obce, což se s pozitivními ohlasy, jak je zmíněno v *Reuters* článku⁹¹, nesetkalo na straně rabínů ani v rámci Jobbiku.

Márton Gyöngyösi, místopředseda Jobbiku a autor výroku o Židech jakožto hrozbě pro národní bezpečnost, věnoval v roce 2019 magazínu *Valasz* rozhovor, ve kterém tvrdí, že Jobbik nikdy nebyl antisemitskou politickou stranou, ačkoliv přiznává, že strana v minulosti vědomě využívala rasismu a antisemitismu. Dále v rozhovoru tvrdí, že členové, kteří se bránili vnitrostranické transformaci, se z Jobbiku rozutekli nejen do Hnutí Naše Vlast, ale taky do Fidesz.⁹²

3.2.2 Typologie voliče a volební výsledky

V současném složení parlamentu (2018-2022) je Jobbik druhou nejsilnější stranou, což není tak silná pozice, jak by se na první pohled mohlo zdát. Strana obsazuje 26 mandátů z celkového počtu 199 poslaneckých křesel. Parlamentu totiž zcela dominuje Fidesz (v koalici se satelitní křesťanskodemokratickou lidovou stranou, KDNP) disponující 133 mandáty.⁹³

Doposud se Jobbik účastnil čtyř parlamentních voleb a tří voleb do Evropského parlamentu, přičemž největší úspěch zaznamenal v parlamentních volbách v roce 2014, kdy stranu volilo 20,22 % voličů (více než zmíněných 17 % v roce 2010 a o něco méně než 19,06 % v roce 2018 s tím, že v roce 2006 v koalici s MIÉP nepřekonal 5% hranici pro vstup do parlamentu).⁹⁴

---

⁹⁰ VALASZ. “I do not see Arabs as enemies” – Israel’s outgoing ambassador about the Soros-billboards and the challenges ahead of the Hungarian Jews.: *Valasz* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.valaszonline.hu/2019/08/29/yossi-amrani-israel-interview/>

⁹¹ REUTERS. Hungary's Jobbik gets double rebuff for Hannukah greetings to Jews. *Reuters* [online]. 2016 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-hungary-jobbik-hannukah-idUSKBN14J1A9>

⁹² JOBBIK. JOBBIK WAS NEVER ANTI-SEMITIC. Jobbik [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/jobbik_was_never_anti_semitic

⁹³ HUNGARIAN NATIONAL ASSEMBLY. Election results for parliamentary parties, 1990–2018. *Hungarian National Assembly* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://www.parlament.hu/en/web/house-of-the-national-assembly/election-of-the-members-of-parliament>

⁹⁴ HUNGARIAN NATIONAL ASSEMBLY. Election results for parliamentary parties, 1990–2018. *Hungarian National Assembly* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://www.parlament.hu/en/web/house-of-the-national-assembly/election-of-the-members-of-parliament>

Klasickým znakem volebních výsledků Jobbiku je slabá podpora v hlavním městě, kde se zisk hlasů pohybuje okolo 10 %.⁹⁵ Jinak je podpora Jobbiku poměrně silná ve všech regionech.⁹⁶

Svou voličskou základnu tak Jobbik má především mimo Budapešť a voliči jsou většinou lidé s dokončeným středoškolským vzděláním.⁹⁷ Hojně zastoupenou skupinou voličů Jobbiku jsou také mladí lidé; ve svých začátcích Jobbik jako jedna z mála stran využíval k mobilizaci voličů virtuální prostor internetu.⁹⁸

V souvislosti s Jobbikem a antisemitismem lze zmínit zajímavou analýzu, kterou poskytuje András Kovács v *Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary*, ze které mj. vyplývá, že ve zkoumaném časovém období (rok 2006 a 2011) zůstával počet lidí, kteří nebyli klasifikováni jako antisemité (*non-antisemites*), víceméně stejný, ale v rámci skupiny „antisemitů“ došlo ke vzrůstu počtu těch, kteří byli ochotni přijmout antisemitismus v politice.⁹⁹

To Kovács připisuje úspěchu strany Jobbik, která se víceméně prezentovala jako antisemitská a svým způsobem tak mohla ve svých voličích zvyšovat tendence k antisemitismu. Toto tvrzení je částečně podloženo skutečností, že míra antisemitismu (měřeného skrz průzkumy, ve kterých často dochází ke zkreslení kvůli studu respondentů přiznat vlastní antisemitské názory, proto je odhadováno, že míra antisemitismu je o něco vyšší, než co vyjde z průzkumů¹⁰⁰) se zvedá v obdobích, kdy se strany snaží o mobilizaci svých voličů – tedy před volbami.¹⁰¹

3.2.3 Trianon a Horthyho role

Jak bylo zmíněno výše, antisemitismus je někdy třeba hledat takřikajíc mezi řádky. Někdy více, někdy méně – tak jako v případě Dóry Dúró, bývalé mluvčí Jobbiku v letech 2007–

---

⁹⁵ ELECTION RESOURCES ON THE INTERNET. Elections to the Hungarian National Assembly. *Election Resources on the Internet* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <http://www.electionresources.org/hu/>

⁹⁶ MAREŠ, Miroslav a Vratislav HAVLÍK. Jobbik's successes. An analysis of its success in the comparative context of the V4 countries. *Communist and Post-Communist Studies*. 2016, **49**(4).

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ KIM, Dae Soon. The rise of European right radicalism. *Communist and Post-Communist Studies*. 2016, **49**(4), 345-357.

⁹⁹ KOVÁCS, András. Antisemitic Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary. *Journal for the Study of Antisemitism*. 2012, **4**(2), s. 451.

¹⁰⁰ BARNA, Ildikó a Árpád KNAP. Antisemitism in Contemporary Hungary: Exploring Topics of Antisemitism in the Far-Right Media Using Natural Language Processing. *Theo-Web*. 2019, **18**(1), 75-92.

¹⁰¹ KOVÁCS, András. Antisemitic Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary. *Journal for the Study of Antisemitism*. 2012, **4**(2), s. 458.

2014. Ta k Trianonu řekla, že pro Maďary byla „největší tragédií“ právě Trianonská smlouva a ne „takzvaný holokaust“.¹⁰²

Ne vždycky v politice však dochází k tak výslovným projevům antisemitismu (jakým popírání holokaustu bezpochyby je). Jakákoliv revitalizace Trianonu a zužitkování tohoto tématu v politice totiž do jisté míry souvisí s antisemitismem.

Například László Toroczkai, bývalý místopředseda Jobbiku a současná hlavní tvář hnutí Mi Hazánk, se v březnu roku 2020 účastnil pochodu zorganizovaném hnutím Mi Hazánk, který oslavoval 100 let od zvolení Horthyho jako regenta.¹⁰³ Během pochodu, kde nechyběly skupiny jako Legio Hungaria či Betyársereg, ze strany Toroczkaie padlo varování, že „před sto lety Židé zničili Maďarsko“ a že Maďarsko by mělo Židy „hnát k zodpovědnosti za roli, kterou ve společnosti mají“.¹⁰⁴

To, jak moc téma Trianonu v Maďarsku jde ruku v ruce s antisemitismem, ukazuje i situace z roku 2010, kdy to byli právě podpůrci Jobbiku, kdo na sochu hraběte Károlyiho, prezidenta První Maďarské republiky, položili jarmulku a do rukou mu dali ceduli s nápisem: „Jsem zodpovědný za Trianon.“¹⁰⁵

Trianon jednoznačně patřil k základním tématům Jobbiku. Jeho strategií v souvislosti s tímto traumatizujícím tématem byly vzpomínkové akce, lobbování za větší podporu etnických Maďarů žijící v Trianonem odebraných oblastech či protesty proti politickému establishmentu těchto zemí.¹⁰⁶

V současné době se zdá, že Jobbik bojuje spíše proti establishmentu své vlastní země. V roce 2020 místopředseda Jobbiku Gyöngyösi vyjádřil podporu slovenskému premiérovi Matoviči, který vyzdvihoval společnou historii Maďarů a Slováků v Maďarském království a mimo jiné volal po větším vzájemném respektu a usmíření.

---

¹⁰² THE TIMES OF ISRAEL. Hungary: Far-right lawmaker urged to resign for anti-Semitism. *The Times of Israel* [online]. 2012 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/hungary-far-right-lawmaker-urged-to-resign-for-anti-semitism/>

¹⁰³ HUNGARY TODAY. Mi Hazánk Horthy Commemoration: “We Believe Hungary Belongs to Hungarians.” *Hungary Today* [online]. 2020 [cit. 2021-5-13]. Dostupné z: <https://hungarytoday.hu/mi-hazank-horthy-commemoration/>

¹⁰⁴ KAFKADESK. The rehabilitation of Horthy and the popularity of the radical right in Hungary. *Kafkadesk* [online]. 2020 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://kafkadesk.org/2020/03/06/the-rehabilitation-of-horthy-and-the-popularity-of-the-radical-right-in-hungary/>

¹⁰⁵ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

¹⁰⁶ VARGA, Mihai. Hungary's "anti-capitalist" far-right: Jobbik and the Hungarian Guard. *Nationalities Papers*. 2014, 42(5), 791-807.

Gyöngyösi k tomu napsal: „Každý se může rozhodnout, jak se k tragédii Trianonu postavit. Můžete to zkusit znovu a vykročit vstříc ostatním, abychom mohli mít lepší století než to předchozí, anebo můžete využít bolest pro laciný politický zisk a prohloubit tím rány. Je škoda, že Rumuni a elita Fidesz se rozhodla pro to druhé.“¹⁰⁷

Stejně tak to byl však Gyöngyösi, kdo prohlásil, že Horthy byl „největším maďarským státníkem 20. století“.¹⁰⁸ Stalo se tak v roce 2013, kdy byla pod taktovkou Jobbiku v Budapešti odhalena Horthyho busta. To způsobilo rozhořčení v řadách civilního obyvatelstva i napříč politickým spektrem. Tehdejší starosta budapešťského Vnitřního města, v jehož katastru se kontroverzní busta nachází, Antal Rogan za Fidesz, bustu odsoudil jako politickou provokaci s tím, že akorát poskytne „západoevropským levicovým médiím výmluvu nařknout Maďarsko z antisemitismu a vykreslit zemi ve špatném světle.“¹⁰⁹

Horthyho rehabilitaci jakožto „národní ikony“ si na bedra vzalo od Jobbiku odštěpené hnutí Mi Hazánk. Podle jeho poslance je teď Mi Hazánk jedinou stranou, co o očistění Horthyho jména aktivně usiluje.¹¹⁰

3.2.4 Nový antisemitismus

Před svým pokusem o transformaci v umírněnější stranu středu se Jobbik svou nelibostí vůči Izraeli příliš netajil. Poslanci za Jobbik se v parlamentu o Izraeli vyjádřili jako o „zabijákovi dětí“ a „teroristickém státě“.¹¹¹

Na svých oficiálních webových stránkách se strana snaží ze své kontroverzní minulosti vyvléknout poměrně zajímavým způsobem. Odmítá jakékoliv nařčení z antisemitismu, ale hned záhy je v textu zmíněn nešťastný výrok izraelského prezidenta Perese ohledně „skupení Maďarska“ a že signifikantní role, jakou hrají izraelské společnosti na

---

¹⁰⁷ JOBBIK. THAT'S THE WAY TO DO IT. *Jobbik* [online]. 2020 [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/thats_the_way_to_do_it

¹⁰⁸ REUTERS. Hungarian far-right sparks protests as it commemorates wartime leader. *Reuters* [online]. 2013 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-farright-horthy-protest-idUSBRE9A20B020131103>

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ KAFKADESK. The rehabilitation of Horthy and the popularity of the radical right in Hungary. *Kafkadesk* [online]. 2020 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://kafkadesk.org/2020/03/06/the-rehabilitation-of-horthy-and-the-popularity-of-the-radical-right-in-hungary/>

¹¹¹ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 68. ISBN 978-615-80159-4-3.

maďarském trhu s nemovitostmi, je nepopiratelná.¹¹² S přechozími výroky členů Jobbiku se to jistě srovnávat nedá, nicméně to poukazuje na skutečnost, že vliv Izraele v Maďarsku Jobbik nadále považuje za spíše negativní faktor.

V textu¹¹³ je dále kritizováno dvojité, maďarsko-izraelské občanství v souvislosti s tím, že pokud jím disponuje například člen parlamentu, může jakoukoliv kritiku od sebe odklonit na základě nařčení z antisemitismu, což jim, z pohledu Jobbiku, zajišťuje jakýsi druh imunity.

Dále je třeba zmínit výrazně propalestinské směřování strany, která v minulosti iniciovala protiizraelské demonstrace, a nazvala pásmo Gazy „největším venkovním vězením a koncentračním táborem na celém světě“.¹¹⁴ Na svých webových stránkách pak Jobbik podává vysvětlení k maďarské náklonnosti vůči Palestině, která pramení z traumatu ztráty území, čímž v případě Maďarska naráží na Trianon.

3.3 Fidesz

3.3.1 Představení strany

Maďarská občanská unie, neboli Fidesz, je se svými volebními výsledky hegemon na maďarské politické scéně a svými nacionálními tendencemi se nikterak netají; naopak, strana na nich postavila svůj úspěch, který podobně jako v případě Jobbiku odstartovalo vakuum po krizovém období v roce 2010.

Fidesz, založený již v roce 1988, totiž profitoval především ze špatné reputace levice, jakou socialistické a liberálové získali během krizových let 2002-2010, kdy se Maďarsko jen ztěžka vzmáhalo především po ekonomické stránce.¹¹⁵

Zde je nasnadě opět zmínit pojitko mezi Fidesz a Jobbikem. Obě strany využily post-krizového vakuu a společenské frustrace, obě šly „proti proudu“ se svou nacionálně zaměřenou rétorikou a zpochybňovaly liberální demokracii a euro-atlantskou orientaci.¹¹⁶ Éra Fideszu značila začátek nového Maďarska, které překonalo okupaci a chaos událostí

---

¹¹² JOBBIK. FREQUENTLY REFUTED LIES ALL. *Jobbik* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/frequently_refuted_lies_all

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017, s. 68. ISBN 978-615-80159-4-3.

¹¹⁵ SADECKI, Andrzej. *In a state of necessity: How has Orbán changed Hungary*. Varšava: Centre for Eastern Studies, 2014. ISBN 978-83-62936-44-1.

¹¹⁶ Tamtéž.

po roce 1989. Hlavními pilíři tohoto Maďarska měla být práce, domov, rodina, zdraví a řád.¹¹⁷

Je třeba opět zdůraznit, že postupem času Fidesz převzal spoustu témat od krajní pravice, například silné antiimigrační stanovisko či problematiku Maďarů žijících za hranicemi (na územích okleštěných Trianonskou smlouvou), což byl jeden z impulsů pro transformaci Jobbiku ve více centristickou stranu.¹¹⁸

Toto jasně indikuje, že Fidesz prošel transformací poněkud opačnou než Jobbik, co se na škále posunul více ke středu. Fidesz se naopak ze středu přemístil více „doprava“. Ideologicky totiž Fidesz začínal jako liberální strana, co svůj první posun k pravici zaznamenala v devadesátých letech, kdy se také v souvislosti s Fidesz začal skloňovat antisemitismus; šlo především o potenciální alianci s MIÉP známého antisemity Csurky.¹¹⁹ Slovy bývalého maďarského diplomata Andráse Simonyie lze Orbánův přístup k problematice popsat jako „taktický antisemitismus“.¹²⁰

V souvislosti s Fidesz je často zmiňován populismus, a z toho důvodu je současné ideologické zařazení strany poněkud problematické; stejně tak, jak bude rozebráno do větší hloubky později, její přístup k antisemitismu. Oficiálně však v roce 2013 vyhlásil Orbán v Maďarsku vůči antisemitismu nulovou toleranci.¹²¹ Přesto se Fidesz (a Orbán sám) nevyhnul v souvislosti s antisemitismem kontroverzím.

Jednou z nejznámějších kauz je situace ohledně George Sorose, kterého maďarská vláda pod taktovkou premiéra Orbána využila jako ústřední tvář reprezentující nepřátele Maďarska. V Budapešti narozený americký filantrop židovského původu v podání kampaně maďarské vlády jako kdyby vypadl z antisemitských předsudků o všemocných Židech pracujících ve stínech s cílem zahubit, v tomto případě maďarský, národ. Kampaň,

---

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ HEINRICH BÖLL STIFTUNG. Observations on the current state of Hungarian far-right. *Heinrich Böll Stiftung* [online]. 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://cz.boell.org/en/2021/01/15/observations-current-state-hungarian-far-right>

¹¹⁹ DIREKT36. How the alliance with Israel has reshaped the politics of Viktor Orban. *Direkt36* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.direkt36.hu/en/az-izraeli-szovetseg-ami-atirta-orban-politikajat/>

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ BARNA, Ildikó a Árpád KNAP. Antisemitism in Contemporary Hungary: Exploring Topics of Antisemitism in the Far-Right Media Using Natural Language Processing. *Theo-Web*. 2019, **18**(1), 75-92.

vedená relativně čerstvě po migrační krizi v roce 2015, se zaměřovala především na fakt, že Soros (společně s Bruselem) údajně podporuje ilegální migraci.¹²²

Kampaň proti Sorosovi byla pro Fidesz logickým krokem z hlediska toho, co Soros představuje. Jako člověk narozený v Maďarsku je pro maďarskou veřejnost svým způsobem „insider“, jako multimiliardář židovského původu pak ideální oběť antisemitských předsudků o bohatých Židech a jejich tajném, ale zásadním vlivu na globální dění; a protože je to Američan, může na něj být nahlíženo jako na cizince, co se vměšuje do vnitřních záležitostí Maďarska.¹²³ Krom toho však Soros Fideszu nahrával skrz svou nadaci Open Society (do roku 2018 byla pobočka nadace i v Budapešti, odkud se právě na základě „stále represivnějšího politického a právního prostředí“ odstěhovala do Berlína¹²⁴) podporující liberální hodnoty.

Anti-Sorosovská kampaň je tak ztělesněním boje Fideszu proti liberálním hodnotám, ale taky proti neziskovým organizacím, svobodným médiím a multikulturalismu. I s pomocí ve společnosti zakořeněného antisemitismu byl tak Soros (a skrz něj liberalismus a multikulturalismus) vykreslen jako hrozba pro Maďarsko, což rezonovalo především na venkově.¹²⁵

3.3.2 Typologie voliče a volební výsledky

Fidesz (v koalici se satelitní KDNP) je momentálně nejsilnější stranou v maďarském parlamentu, kde disponuje 133 mandáty z celkového počtu 199 křesel. Od roku 2010 se jeho podpora drží okolo 40–50 % (52,73 % v roce 2010, 44,87 % v roce 2014 a 49,27 %

---

¹²² ČT24. Tolerance vůči antisemitismu je u nás nulová, tvrdil Orbán Netanjahuovi při historické návštěvě. ČT24 [online]. 2017 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2184277-tolerance-vuci-antisemitismu-je-u-nas-nulova-tvrdil-orban-netanjahuovi-pri-historicke>

¹²³ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

¹²⁴ THE OPEN SOCIETY FOUNDATIONS. The Open Society Foundations to Close International Operations in Budapest. *The Open Society Foundations* [online]. 2018 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.opensocietyfoundations.org/newsroom/open-society-foundations-close-international-operations-budapest>

¹²⁵ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

v roce 2018).¹²⁶ Poměrně silné výsledky Fidesz vykazuje i v hlavním městě, kde se volební podpora drží okolo 40 %.¹²⁷

V souvislosti s Fidesz a volebními výsledky je třeba zmínit nařčení z gerrymanderingu, tedy z manipulace s volebními obvody. Před volbami v roce 2014 totiž došlo k překreslení hranic obvodů tak, aby byly hlasy pro opozici co nejvíc rozptýlené. Neziskové organizace taktéž upozornily na to, že Fidesz za kampaně utratil víc, než zákon dovoluje.¹²⁸ To jistě přispělo k tomu, co bylo zmíněno výše: k boji Fideszu proti neziskovým organizacím.

Podle institutu IDEA Fidesz volí typicky pravicově založený, konzervativní jedinec s průměrným věkem 45 let a ukončeným odborným vzděláním; dvě třetiny z nich žijí v menších městech či vesnicích.¹²⁹

3.3.3 Trianon a Horthyho role

V souvislosti s Trianonem a Fidesz lze zmínit problematiku toho, jak je v Maďarsku nahlíženo na roli Maďarů v holokaustu na jejich území a ve druhé světové válce obecně. Narativ, silně podporovaný Fidesz, je takový, že Maďarsko, pakliže chtělo zvrátit národní katastrofu v podobě Trianonské smlouvy, nemělo na výběr a muselo se přiklonit k nacistickému Německu.

V Maďarsku po dlouhá léta pěstovaná tendence svalovat veškerou vinu holokaustu v Maďarsku na nacisty se odrazila i na podobě muzea holokaustu v Budapešti (Dům osudů); podle jeho kritiků muzeum podsunuje návštěvníkům narativ, že Maďarsko s holokaustem na svém území nemělo co dočinění.¹³⁰

Muzeum je přitom propojené s Orbánem skrz osobu Marie Schmidt, která je ředitelkou taktéž kritizovaného muzea Dům teroru a která vede *Institute for the Research of Central and Eastern European History* pověřený správou Domu osudů. Podle BBC je Schmidt

---

¹²⁶ HUNGARIAN NATIONAL ASSEMBLY. Election results for parliamentary parties, 1990–2018. *Hungarian National Assembly* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z:

<https://www.parlament.hu/en/web/house-of-the-national-assembly/election-of-the-members-of-parliament>

¹²⁷ ELECTION RESOURCES ON THE INTERNET. Elections to the Hungarian National Assembly. *Election Resources on the Internet* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z:

<http://www.electionresources.org/hu/>

¹²⁸ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. HUNGARY'S ELECTIONS: FREE BUT NOT FAIR. *Transparency International* [online]. 2014 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z:

<https://www.transparency.org/en/news/hungarys-elections-free-but-not-fair>

¹²⁹ TEK DEEPS. Survey: this is the typical Fidesz voter. *Tek Deeps* [online]. 2020 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://tekdeeps.com/survey-this-is-the-typical-fidesz-voter/>

¹³⁰ MOLNÁR, Bálint. Israel and the Visegrád (V4) Group: Challenges and Opportunities. *Israel Journal of Foreign Affairs*. 2019, **13**(1), 3-21.

osobou Orbánovi „blízkou“ a Federace židovských obcí si všímá, že ji žádné instituce, zabývající se památkou obětí holocaustu, nepovažují za důvěryhodnou historičku.¹³¹

Dalším problematickým prvkem, který už zahrnuje i Horthyho roli, představují školní osnovy. Fidesz prosazuje, aby se na maďarské dějiny pohlíželo skrz patriotické cítění a v zásadě nekriticky. Kromě snižování významu maďarských proher a naopak vyzdvihování národních úspěchů se Fideszem prosazované osnovy týkají například i literatury.¹³²

Z osnov byl vyřazen Imre Kertész, maďarsko-židovský autor a nositel Nobelovy ceny, jehož díla se zabývají tematikou holocaustu a pronásledováním Židů. Přidání byli naopak nacionalističtí autoři jako Jozsef Nyoro (patřil k Šípovým křížům) nebo Albert Wass, který se svým antisemitským smýšlením netajil.¹³³

I z tohoto lze vyvozovat spojitost mezi maďarským nacionalismem a antisemitismem; prvotním cílem Fidesz totiž pravděpodobně nebylo podnítit nenávisť k Židům, ale využít historie a především traumatických milníků jako Trianon ve své voličsky zajímavé, nacionalistické agendě.

Horthy má být podle těchto osnov vykreslován v pozitivním světle, ačkoliv Horthyho éra se nese ve znamení antižidovských zákonů a spolupráce s nacistickým Německem. Koneckonců, Orbán sám se, jak bylo zmíněno výše, o Horthym vyjádřil jako o exemplárním Maďarovi.¹³⁴

Podobně jako se Jobbik zasadil o Horthyho bustu, lze ve vztahu k Fidesz zmínit ještě jednu problematickou sochu – konkrétně pomník obětem komunistické epizody v roce 1919, který v roce 2018 pod taktovkou Fidesz nahradil sochu Imre Nagyho, co se symbolicky nacházela jen kousek od budovy Parlamentu; nový pomník je zamýšlen jako replika pomníku, který na místě stál za Horthyho éry.¹³⁵ To svým způsobem, stejně jako probíraný přístup Fidesz k holocaustu, reflektuje snahu stranu o jakousi nacionalisticky zaměřenou revizi maďarské historie.

---

¹³¹ BBC. Holocaust row taints Hungary's House of Fates museum project. *BBC* [online]. 2019 [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47071241>

¹³² DEUTSCHE WELLE. New school curriculum raises eyebrows in Orban's Hungary. *Deutsche Welle* [online]. 2020 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/new-school-curriculum-raises-eyebrows-in-orbans-hungary/a-52964617>

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ MOLNÁR, Bálint. Israel and the Visegrád (V4) Group: Challenges and Opportunities. *Israel Journal of Foreign Affairs*. 2019, **13**(1), 3-21.

¹³⁵ BBC. Hungary removes statue of anti-Soviet hero Imre Nagy. *BBC* [online]. 2018 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-46704111>

3.3.4 Nový antisemitismus

Jako vládní strana se Fidesz, která maďarské politice dominuje od roku 2010, se jakýchkoliv projevů, co by mohly budít dojem nového antisemitismu, zdržuje. Jak již bylo řečeno, co se antisemitismu týče, Fidesz ani Orbán zcela čistý štít nemají, Izrael jakožto židovský stát se nicméně terčem jejich útoku nestal.

Co za tím stojí? Možných důvodů je několik a v jádru většiny se nachází maďarský premiér Orbán, který funkci zastává od roku 2010. V rozhovoru pro *The New York Times* Paul Hanebrink, profesor na univerzitě Rutgers zabývající se maďarským antisemitismem, Orbána popisuje jako někoho, kdo „dokáže udržet velmi dobré vztahy s Izraelem“ a přesto se v Maďarsku objevují „zjevné případy antisemitismu, co do oběhu pouští vláda nebo lidé, co mají k vládě blízko“.¹³⁶

Přístup Orbána k Izraeli byl do velké míry dán i jeho sympatiemi k osobě bývalého izraelského premiéra Netanjahua. Oba sdíleli ostražitost vůči Islámu a kosmopolitnímu liberalismu.¹³⁷ Přichází zde na řadu i Netanjahuův akcent na nový antisemitismus, který Izraeli u jeho středoevropského spojence umožňoval do jisté míry přehlížet projevy klasického antisemitismu.

K těmto projevům se například dá zařadit kauza ohledně George Sorose, kterou Netanjahu nejenom přehlížel, dokonce ji svým způsobem schválil; zatímco prvotní reakce izraelského velvyslance v Maďarsku bylo odsouzení anti-Sorosovské kampaně, protože „zasévala nenávist a strach“¹³⁸, izraelské ministerstvo zahraničních věcí vydalo prohlášení kritické ne ke kampani, ale k Sorosovi. V tomto prohlášení stojí, že původní prohlášení izraelského velvyslance nemělo „v žádném případě delegitimizovat kritiku George Sorose, který kontinuálně podkopává demokraticky zvolené vlády v Izraeli skrz zakládání organizací, které poškozují Židovský stát a cílí na popření jeho práva bránit se“.¹³⁹

---

¹³⁶ THE NEW YORK TIMES. A Friend to Israel, and to Bigots: Viktor Orbán's 'Double Game' on Anti-Semitism. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/05/14/world/europe/orban-hungary-antisemitism.html>

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ POLITICO. Viktor Orbán's anti-Semitism problem. *Politico* [online]. 2019 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/viktor-orban-anti-semitism-problem-hungary-jews/>

¹³⁹ MFA. Foreign Ministry clarification regarding anti-Semitism in Hungary. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. 2017 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2017/Pages/Foreign-Ministry-clarification-regarding-anti-Semitism-in-Hungary-9-July-2017.aspx>

Pokud se nicméně podíváme hlouběji do historie, je patrné, že Fidesz prošel v souvislosti se svým postojem k Izraeli transformací. Zatímco na začátku se držel „tak trochu propalestinského, tak trochu proizraelského“ přístupu¹⁴⁰, postupem času se stal přímočarým podporovatelem Izraele, na což kdysi reagoval tehdejší předseda Jobbiku Vona – posměšně se ptal, zdali oranžová (v maďarštině se oranžová a pomeranč řeknou stejně) v logu Fideszu reprezentuje Jaffa odrůdu;¹⁴¹ tyto pomeranče byly především ve dvacátém stoletím vlajkovou lodí izraelského exportu.

Dalším faktorem, co nelze opomenout, je ekonomicky orientovaná politika. Příkladem toho je například strategie „Eastern Opening“, která byla avizována v začátcích vlády Fidesz a předesílala těsnější ekonomickou spolupráci s Čínou.¹⁴² Ačkoliv původní záměr nebyl naplněn, strategickým ekonomickým partnerem se za Orbánovy vlády stalo Rusko.¹⁴³ Krom toho se Orbánovo Maďarsko z hlediska ekonomické spolupráce kromě Číny a Ruska zaměřilo právě i na Izrael, který byl pro Maďarsko zajímavý nejen kvůli vyspělosti technologického odvětví, ale taky kvůli spolupráci v oblasti obrany.¹⁴⁴

Izrael dále posloužil politické agendě Fidesz v utkání s Evropskou Unií, které se stalo jedním ze stavebních kamenů Orbánovy image. Například v rámci nechvalně proslulé anti-Sorosovské kampaně se kromě maďarsko-amerického filantropa terčem kritiky stal i Brusel: konkrétně tehdejší předseda Evropské Komise Juncker, který se objevil na plakátech (odsuzujících prosazování migrační politiky Bruselu) hned vedle Sorose.¹⁴⁵ Skrz podporu Izraele se tak Orbán mohl vymezit proti EU a nasbírat tak body na poli domácí politiky.

---

¹⁴⁰ GAZDIK a RÓZSA. Hungary and the Israeli-Palestinian Conflict. *Foreign Policy Review*. 2012, 96-106.

¹⁴¹ DIREKT36. How the alliance with Israel has reshaped the politics of Viktor Orban. *Direkt36* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.direkt36.hu/en/az-izraeli-szovetseg-ami-atirta-orban-politikajat/>

¹⁴² SADECKI, Andrzej. *In a state of necessity: How has Orbán changed Hungary*. Varšava: Centre for Eastern Studies, 2014. ISBN 978-83-62936-44-1.

¹⁴³ Tamtéž.

¹⁴⁴ KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

¹⁴⁵ IDNES. Orbán spustil kampaň proti Bruselu. Šíří dezinformace, míní Juncker. *IDNES.cz* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/soros-juncker-orban-evropska-komise-unie-uprchlici-imigrace-dezinformacni-kampan.A190219_182222_zahranicni_fort

4 Antisemitismus jako politické téma v Maďarsku

Výzkumnou otázkou této práce je zjistit, jakou roli hraje antisemitismus v současné maďarské politice. K zodpovězení této otázky bylo analyzováno chování dvou aktérů v souvislosti s politickým využitím antisemitismu. Těmito aktéry byly dvě nejrelevantnější politické strany na současné maďarské politické scéně a zároveň strany se silným nacionálním zaměřením: Jobbik a Fidesz.

Antisemitismus je v Maďarsku spojený s nacionalismem, který je poháněn akcentem na etnické Maďary, křesťanskou tradici země a mezi jeho hlavní historická témata patří Trianon a Horthyho role. Obě tato témata přitom souvisí s antisemitismem: vina za Trianon, jak bylo zmíněno, byla svalována na Židy, a Horthyho role je kontroverzní především z hlediska maďarského holokaustu a příklonu k nacistickému Německu.

To vede k tomu, že nacionalismus, co se v maďarské politice objevuje, je tím pádem prostoupený někdy více, někdy méně latentním antisemitismem. Ve své viditelnější, více nápadné podobě se tento antisemitismus v maďarské politice projevuje například zlehčováním či úplným popíráním holokaustu („holohoax“) anebo démonizací Izraele („zabiják dětí“). Takto nepokrytého antisemitismu se dopouštěl především Jobbik v době své nejradikálnější podoby.

Běžnější formou antisemitismu v maďarské politice se však zdá být antisemitismus, který je nepřímý nebo skrytý. Mezi projevy tohoto antisemitismu se dá zařadit nacionalisticky zaměřená revitalizace témat jako Trianonská smlouva či Horthyho role, čehož se dopustil jak Jobbik, tak Fidesz.

V případě Jobbiku šlo kupříkladu o Horthyho bustu, která v roce 2013 přibyla v Budapešti právě na popud této strany, co skrz ni vyzdvihovala státnickou velikost bývalého regenta. Na jeho účet také ze strany představitelů Jobbiku, jak bylo zmíněno, padla slova chvály, aniž by došlo k objektivnějšímu zhodnocení zodpovědnosti Horthyho režimu za holokaust na maďarském území.

S odtržením hnutí Mi Hazánk, ke kterému došlo v roce 2018 v reakci na centristický obrat Jobbiku, se zdá, že nové hnutí přebralo původní extrémní pozice Jobbiku. Koneckonců, nejradikálnější někdejší členové Jobbiku Dúró („holohoax“), Novák (majitel Kuruc.info) a Toroczkai se angažují právě v Mi Hazánk. Vystává tedy otázka, zdali s jejich odchodem nevyumizí z Jobbiku i tento element neskrývaného antisemitismu.

Z toho, jak se Jobbik momentálně prezentuje, by se dalo vyvodit, že přesně k tomu dochází. Jako příklad tohoto odklonu od původní pozice lze uvést zmíněný rozhovor, ve kterém současný místopředseda Jobbiku Gyöngyösi odmítá nařčení z antisemitismu či jeho nedávná podpora slovenského premiéra Matoviče v přátelštějším přístupu k Trianonu anebo nešťastné gesto bývalého předsedy Vony zahrnující přání k chauce.

Pozice Fideszu je mnohem víc nejednoznačná, což souvisí především s absencí jakékoliv kritiky Izraele, tedy projevů nového antisemitismu (v případě kritiky nelegitimní). V souvislosti s Fidesz byl nicméně zmíněný tzv. „taktický antisemitismus“, co vystihuje přístup strany k antisemitismu zřejmě úplně nejlépe. Fidesz totiž pracuje s oficiální rovinou, kdy antisemitismus zcela odmítá, zároveň ho však využívá pro vlastní politické účely.

Tato do jisté míry schizofrenie naráží na výzkumnou otázku této práce, která se ptá, jakou roli hraje antisemitismus v současné maďarské politice. Zdá se, že sám o sobě totiž žádnou větší roli nehraje – je to spíše přidružené téma, které voliči čtou mezi řádky. Je to téma politicky zužitkovatelné, ale tato zužitkovatelnost má několik rovin. Kromě rozlišení na klasický a nový antisemitismus, kde se přístupy dvou aktérů v době před transformací Jobbiku lišily přímo diametrálně, jde o již zmíněný antisemitismus neskrývaný a skrývaný.

Tím, že Fidesz jako vládní strana zvolil strategii „skrývaného“ antisemitismu, mohlo si Maďarsko dovolit velmi přátelské vztahy s Izraelem (příčemž je nutno vzít v potaz i zájmy druhé strany, které nepochybně hrály svou roli v izraelském přehlížení občasných excesů středoevropského spojení). Tento skrývaný antisemitismus se projevil během anti-Sorosovské kampaně, ale taky v rámci snah Fideszu o nacionalisticky zaměřenou, zcela nekritickou revitalizaci maďarských dějin, ve kterých je například vyzdvihována role Miklóse Horthyho.

Na vytyčenou výzkumnou otázku by se tedy dalo odpovědět tak, že antisemitismus v současné maďarské politice hraje roli vedlejší, ale z veřejného prostoru zcela nevymizel. Důležitým kontextem zůstává pojítka mezi antisemitismem a nacionalismem, který v Maďarsku staví i na křesťanských hodnotách země, což může probouzet nedůvěru nejen k Islámu, vůči kterému se maďarská nacionální pravice vymezuje největší měrou, ale taky vůči judaismu. To může do budoucna generovat problémy, protože Maďarsko patří k zemím s celkem početnou židovskou komunitou, alespoň v kontextu regionu středovýchodní Evropy.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo zodpovězení výzkumné otázky, která zněla: Jaká je role antisemitismu v současné v maďarské politice? Za účelem zodpovězení výzkumné otázky byl v první kapitole představen a definován antisemitismus jakožto pojem a jakožto politické téma z obecného hlediska, načež byla představena situace v antisemitismem v Maďarsku. Zároveň byla zohledněna důležitost nového antisemitismu, který se pojí s existencí státu Izrael.

Byly vyčleněny dva nejzásadnější historické milníky dosud rezonující v současné politice a související s antisemitismem: maďarská národní tragédie v podobě Trianonské smlouvy a kontroverze budící éra bývalého regenta Miklóse Horthyho. Tyto milníky byly využity při analýze přístupů vybraných aktérů.

Těmi byly dvě nejrelevantnější politické strany, co se zastoupení v parlamentu týče: Fidesz a Jobbik. Byla zmíněna jejich vzájemná dynamika, která spočívá v přebírání témat a voličů. Analýza probíhala na základě tří kategorií. První kategorií byla typologie voliče a volební výsledky. Bylo ukázáno, že Jobbik si svou voličskou základnu uchoval i přes obrat ve svém směru, co způsobil Fidesz přebírající témata jako antiimigrační stanovisko či akcent na národ. Fidesz byl se svými volební výsledky představen jako nejsilnější aktér na poli maďarské politiky a v souvislosti s ním byly zmíněny kauzy ohledně gerrymanderingu a nezákonně vysokých výdajů za kampaně.

Druhá kategorie se pak týkala historických milníků, v souvislosti se kterými byla představena spojitost maďarského nacionalismu a antisemitismu. S ohledem na toto se začala rýsovat odpověď na výzkumnou otázku. Obě strany těchto historických, ale emocionálních témat využívaly a vracely tak antisemitismus do hlavního proudu současné maďarské politiky.

Třetí kategorie se týkala antisemitismu nového, přičemž v této kategorii se obě strany lišily a do jisté míry stále liší. Zatímco Jobbik v minulosti vykazoval extrémní projevy nového antisemitismu a nyní se jich snaží oficiálně spíše zdržovat, ačkoliv jistý anti-izraelský sentiment lze stále pozorovat, Fidesz nabral jednoznačně proizraelský směr. Jedno z vysvětlení, která byla prezentována, souvisí s výzkumnou otázkou. Klasický antisemitismus v politice Fideszu se zdá být spíše skrytý, takřkajíc mezi řádky, ale naprostá absence antisemitismu nového vládní straně umožnila excelentní vztahy

s Netanjahuovým Izraelem, který se ukázal, vzhledem k odporu k liberalismu, EU a dalším společným tématům, jako přirozený spojenec.

Jaká je tedy role antisemitismu v současné maďarské politice? Tato práce dochází k závěru, že jde o roli vedlejší, ale její existence se nedá popřít – ať už je její forma nepřiliš skryvaná, jak tomu bylo u Jobbiku před centristickou transformací, nebo spíše latentní, čehož využívá Fidesz.

Summary

The main goal of this thesis was to answer the research question which was: What is the role of anti-Semitism in current Hungarian politics? In order to answer the research question, the chapter one introduced and defined anti-Semitism, first as a concept and then as a political topic generally and in Hungary. The importance of the concept of the new anti-Semitism, linked to the existence of the State of Israel, was also mentioned.

Two main historical milestones that still influence the current Hungarian politics and the role of anti-Semitism in it were presented: Hungarian national tragedy in the form of the Treaty of Trianon and the controversial era of Miklós Horthy. These milestones were used during the analysis of the selected actors' approaches.

The selected actors were the two most relevant political parties when it comes to the composition of the current Hungarian Parliament: Fidesz and Jobbik. Their mutual dynamics (by which is meant Fidesz adopting Jobbik's topics and gaining some of the Jobbik voters) was mentioned. The analysis was formed on the basis of three main categories.

The first category was the voter's typology and electoral results. It was shown that Jobbik managed to keep its core voters despite the change in their political course which was caused by Fidesz adopting Jobbik's topics such as an antiimmigration stance or a strong emphasis on the Hungarian nation. Fidesz was presented as the strongest political actor in current Hungary. The gerrymandering issue and other controversies concerning the Fidesz party were also introduced.

The second category touched upon the historical milestones through which the link between nationalism and anti-Semitism in Hungary was presented. With regard to this link, an answer to the research question started to form. Both parties used these historical but

highly emotional topics in their agenda which resulted in anti-Semitism making its way back to the mainstream politics in current Hungary.

The third category referred to the concept of the new anti-Semitism. This category exposed notable discrepancies between the two actors. While Jobbik's actions and discourse showed extreme displays of the new anti-Semitism, Fidesz's policies took a strong pro-Israeli stance. One of the possible explanations for this phenomenon is connected to the research question of the thesis. In Fidesz's policies, anti-Semitism in its classical form seems to be rather covert and one must, so to speak, read in between the lines to find it. The complete lack of the new anti-Semitism, on the other hand, enabled excellent relations with Netanyahu's Israel which proved to be a natural ally to Orbán's Hungary.

What is the role of anti-Semitism in current Hungarian politics? This thesis concludes that the role is secondary, but its existence is undeniable – no matter whether it takes a direct (the case of Jobbik before the centrist turn) or a concealed (the case of Fidesz) form.

Použitá literatura

Knižní zdroje a odborná literatura

- ARENDET, Hannah. *Původ totalitarismu*. Praha: Oikoymenh, 1996. ISBN 80-86005-13-5.
- BARNA, Ildikó a Árpád KNAP. Antisemitism in Contemporary Hungary: Exploring Topics of Antisemitism in the Far-Right Media Using Natural Language Processing. *Theo-Web*. 2019, **18**(1), 75-92.
- BARNA, Ildikó a Anikó FÉLIX. *Modern Antisemitism in the Visegrád Countries*. Budapešť: Tom Lantos Institute, 2017. ISBN 978-615-80159-4-3.
- BODO, Bela. Hungarian Aristocracy and the White Terror. *Journal of Contemporary History*. 2010, **45**(4), 703-724.
- BRUSTEIN, William I. a Ryan D. KING. Anti-Semitism in Europe before the Holocaust. *International Political Science Review*. 2004, **25**(1), 35-53.
- CRIM, Brian E. Our Most Serious Enemy: The Specter of Judeo-Bolshevism in the German Military Community, 1914–1923. *Central European History*. 2011, **44**(4), 624-641.
- DON, Yehuda a George MAGOS. The Demographic Development of Hungarian Jewry. *Jewish Social Studies*. 1983, **45**(3/4), 189-216.
- FIELD, Richard. The radicalization of Hungary's youth. *The Budapest Times*. 2012.
- GAZDIK a RÓZSA. Hungary and the Israeli-Palestinian Conflict. *Foreign Policy Review*. 2012, 96-106.
- GOLDSTEIN, Donna Meryl. From Yellow Star to Red Star: Anti-Semitism, Anti-Communism, and the Jews of Hungary. *Political and Legal Anthropology Review*. 1995, **18**(1), 1-12.
- HANEBRINK, Paul. Transnational Culture War: Christianity, Nation, and the Judeo-Bolshevik Myth in Hungary, 1890–1920. *The Journal of Modern History*. 2005, **80**(1), 55-80.

KALHOUSOVÁ, Irena. *Our Jews, Our Israel!: Origins of the Foreign Policy of Poland, the Czech Republic, and Hungary Towards Israel*. Londýn, 2019. Disertační práce. The London School of Economics and Political Science.

KIM, Dae Soon. The rise of European right radicalism. *Communist and Post-Communist Studies*. 2016, **49**(4), 345-357.

KISS, Desider. The Jews of Eastern Europe. *Foreign Affairs*. 1937, **15**(2), 330-339.

KOVÁCS, András. Antisemitic Prejudice and Political Antisemitism in Present-Day Hungary. *Journal for the Study of Antisemitism*. 2012, **4**(2), 443-467.

KÖVÉR, György. Intra- and Inter-Confessional Conflicts in Tiszaeszlár in the Period of the 'Great Trial.'. *The Hungarian Historical Review*. 2014, **3**(4), 749-786.

LAQUEUR, Walter. *Měníci se tvář antisemitismu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007. ISBN 9788071069270.

MAREŠ, Miroslav a Vratislav HAVLÍK. Jobbik's successes. An analysis of its success in the comparative context of the V4 countries. *Communist and Post-Communist Studies*. 2016, **49**(4).

MOLNÁR, Bálint. Israel and the Visegrád (V4) Group: Challenges and Opportunities. *Israel Journal of Foreign Affairs*. 2019, **13**(1), 3-21.

PATAI, Raphael. *The Jews of Hungary: History, Culture, Psychology*. Detroit: Wayne University Press, 1996. ISBN 978-0814325612.

PRAŽÁK, Richard. *Dějiny Maďarska*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0699-4.

ROSENFELD, Alvin H. *Deciphering the New Antisemitism*. Indiana University Press, 2015. ISBN 9780253018656.

ROSENFELD, Alvin H. *Progressive Jewish Thought and the New Anti-Semitism*. American Jewish Committee, 2006. ISBN 9783927217638.

SADECKI, Andrzej. *In a state of necessity: How has Orbán changed Hungary*. Varšava: Centre for Eastern Studies, 2014. ISBN 978-83-62936-44-1.

SEUL, Stephanie. 'A Menace to Jews Seen If Hitler Wins': British and American Press Comment on German Antisemitism 1918-1933. *Jewish Historical Studies*. 2012, **44**, 75–102.

SHARANSKY, Natan. 3D Test of Anti-Semitism: Demonization, Double Standards, Delegitimization. *Jewish Political Studies Review*. 2004, **16**(3/4), 5-8.

VARGA, Mihai. Hungary's "anti-capitalist" far-right: Jobbik and the Hungarian Guard. *Nationalities Papers*. 2014, **42**(5), 791-807.

WEIKART, Richard, ed. The Impact of Social Darwinism on Anti-Semitic Ideology in Germany and Austria, 1860-1945. CANTOR, Geoffrey a Marc SWETLITZ. *Jewish Tradition and the Challenge of Darwinism*. Chicago, Londýn: The University of Chicago Press, 2006, s. 93-115. ISBN 9780226092775.

WEIKART, Richard. The Role of Darwinism in Nazi Racial Thought. *German Studies Review*. 2013, **36**(3), 537-556.

WEINBERG, Robert. The Blood Libel in Eastern Europe. *Jewish History*. 2012, **26**(3/4), 275-285.

WISTRICH, Robert, ed. *Anti-Judaism, Antisemitism, and Delegitimizing Israel*. University of Nebraska Press, 2016. ISBN 978-0-8032-9672-5.

WISTRICH, Robert. Karl Lueger and the Ambiguities of Viennese Antisemitism. *Jewish Social Studies*. 1983, **45**(3/4), 251-262.

Internetové zdroje

BBC. Holocaust row taints Hungary's House of Fates museum project. *BBC* [online]. 2019 [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-47071241>

BBC. Hungary removes statue of anti-Soviet hero Imre Nagy. *BBC* [online]. 2018 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-europe-46704111>

ČT24. Odvolací soud potvrdil rozpuštění Maďarské gardy. *ČT24* [online]. 2009 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1398882-odvolaci-soud-potvrdil-rozpusteni-madarske-gardy>

ČT24. Orbán se omluvil za maďarské deportace Židů. ČT24 [online]. 2015 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1497000-orban-se-omluvil-za-madarske-deportace-zidu>

ČT24. Tolerance vůči antisemitismu je u nás nulová, tvrdil Orbán Netanjahuovi při historické návštěvě. ČT24 [online]. 2017 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2184277-tolerance-vuci-antisemitismu-je-u-nas-nulova-tvrdil-orban-netanjahuovi-pri-historicke>

DEUTSCHE WELLE. New school curriculum raises eyebrows in Orban's Hungary. *Deutsche Welle* [online]. 2020 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/new-school-curriculum-raises-eyebrows-in-orbans-hungary/a-52964617>

DIREKT36. How the alliance with Israel has reshaped the politics of Viktor Orban. *Direkt36* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.direkt36.hu/en/az-izraeli-szovetseg-ami-atirta-orban-politikajat/>

ELECTION RESOURCES ON THE INTERNET. Elections to the Hungarian National Assembly. *Election Resources on the Internet* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <http://www.electionresources.org/hu/>

HAINES, John R. A New Political Movement Emerges on Hungary's Far Right. *Foreign Policy Research Institute* [online]. 2018 [cit. 2021-3-29]. Dostupné z: <https://www.fpri.org/article/2018/07/a-new-political-movement-emerges-on-hungarys-far-right/>

HEINRICH BÖLL STIFTUNG. Observations on the current state of Hungarian far-right. *Heinrich Böll Stiftung* [online]. 2021 [cit. 2021-03-29]. Dostupné z: <https://cz.boell.org/en/2021/01/15/observations-current-state-hungarian-far-right>

HUNGARIAN NATIONAL ASSEMBLY. Election results for parliamentary parties, 1990–2018. *Hungarian National Assembly* [online]. [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: <https://www.parlament.hu/en/web/house-of-the-national-assembly/election-of-the-members-of-parliament>

HUNGARY TODAY. Mi Hazánk Horthy Commemoration: “We Believe Hungary Belongs to Hungarians.” *Hungary Today* [online]. 2020 [cit. 2021-5-13]. Dostupné z: <https://hungarytoday.hu/mi-hazank-horthy-commemoration/>

IDNES. Orbán spustil kampaň proti Bruselu. Šíří dezinformace, míní Juncker. *IDNES.cz* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/soros-juncker-orban-evropska-komise-unie-uprchlici-imigrace-dezinformacni-kampan.A190219_182222_zahranicni_fort

IHRA. Pracovní definice antisemitismu. *International Holocaust Remembrance Alliance* [online]. [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: https://www.holocaustremembrance.com/cs/resources/working-definitions-charters/pracovni-definice-antisemitismu-ihra?utm_source=SendDaily&utm_campaign=ed8e74b620-EMAIL_CAMPAIGN_2020_02_04_01_42_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_304947f819-ed8e74b620-334322335

JOBBIK. FREQUENTLY REFUTED LIES ALL. *Jobbik* [online]. [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/frequently_refuted_lies_all

JOBBIK. JOBBIK WAS NEVER ANTI-SEMITIC. *Jobbik* [online]. 2019 [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/jobbik_was_never_anti_semitic

JOBBIK. THAT’S THE WAY TO DO IT. *Jobbik* [online]. 2020 [cit. 2021-6-24]. Dostupné z: https://www.jobbik.com/thats_the_way_to_do_it

KAFKADESK. The rehabilitation of Horthy and the popularity of the radical right in Hungary. *Kafkadesk* [online]. 2020 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://kafkadesk.org/2020/03/06/the-rehabilitation-of-horthy-and-the-popularity-of-the-radical-right-in-hungary/>

MFA. Foreign Ministry clarification regarding anti-Semitism in Hungary. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. 2017 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2017/Pages/Foreign-Ministry-clarification-regarding-anti-Semitism-in-Hungary-9-July-2017.aspx>

MFA. PM Netanyahu’s message to the conference on the fight against anti-Semitism and anti-Zionism. *Israel Ministry of Foreign Affairs* [online]. 2018 [cit. 2021-03-16]. Dostupné

z: <https://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/2018/Pages/PM-Netanyahu-s-message-to-the-conference-on-the-fight-against-anti-Semitism-and-anti-Zionism-21-November-2018.aspx>

NEWSWEEK. Natan Sharansky: Why BDS Fails My 3D Test on anti-Semitism | Opinion. *Newsweek* [online]. [cit. 2021-01-25]. Dostupné z: <https://www.newsweek.com/antisemitism-bds-natan-sharansky-3d-test-1461305>

POLITICO. Viktor Orbán's anti-Semitism problem. *Politico* [online]. 2019 [cit. 2021-04-06]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/viktor-orban-anti-semitism-problem-hungary-jews/>

REUTERS. Hungarian far-right decries 'Israeli plot' before Jewish meeting. *Reuters* [online]. 2013 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-jewish-congress/hungarian-far-right-decries-israeli-plot-before-jewish-meeting-idUSBRE94306T20130504>

REUTERS. Hungary's Jobbik gets double rebuff for Hannukah greetings to Jews. *Reuters* [online]. 2016 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-hungary-jobbik-hannukah-idUSKBN14J1A9>

REUTERS. Hungarian far-right sparks protests as it commemorates wartime leader. *Reuters* [online]. 2013 [cit. 2021-5-18]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-hungary-farright-horthy-protest-idUSBRE9A20B020131103>

REUTERS. Outrage at "Jewish list" calal in Hungary parliament. *Reuters* [online]. 2012 [cit. 2021-03-15]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/articale/us-hungary-antisemitism-idUSBRE8AQ1BN20121127>

SLATE. We Need a Better Definition of Anti-Semitism. *Slate* [online]. 2021 [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://slate.com/news-and-politics/2021/03/anti-semitism-better-definition-ihra.html>

TEK DEEPS. Survey: this is the typical Fidesz voter. *Tek Deeps* [online]. 2020 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://tekdeeps.com/survey-this-is-the-typical-fidesz-voter/>

THE GUARDIAN. Palestinian rights and the IHRA definition of antisemitism. *The Guardian* [online]. 2020 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/news/2020/nov/29/palestinian-rights-and-the-ihra-definition-of-antisemitism>

THE INDEPENDENT. Far-right party in Hungary forms uniformed ‘self-defence’ force in spirit of outlawed vigilante group. *The Independent* [online]. 2019 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/hungary-far-right-group-national-legion-laszlo-toroczka-jobbik-a8914021.html>

The Jerusalem Declaration on Antisemitism [online]. [cit. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://jerusalemdeclaration.org/>

THE NEW YORK TIMES. A Friend to Israel, and to Bigots: Viktor Orbán’s ‘Double Game’ on Anti-Semitism. *The New York Times* [online]. 2019 [cit. 2021-03-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2019/05/14/world/europe/orban-hungary-antisemitism.html>

THE OPEN SOCIETY FOUNDATIONS. The Open Society Foundations to Close International Operations in Budapest. *The Open Society Foundations* [online]. 2018 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.opensocietyfoundations.org/newsroom/open-society-foundations-close-international-operations-budapest>

THE TIMES OF ISRAEL. Hungary: Far-right lawmaker urged to resign for anti-Semitism. *The Times of Israel* [online]. 2012 [cit. 2021-5-12]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/hungary-far-right-lawmaker-urged-to-resign-for-antisemitism/>

THE TIMES OF ISRAEL. IHRA definition of anti-Semitism divides US Jews ahead of Biden presidency. *The Times of Israel* [online]. 2021 [cit. 2021-03-16]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/ihra-definition-of-anti-semitism-divides-us-jews-ahead-of-biden-presidency/>

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. HUNGARY’S ELECTIONS: FREE BUT NOT FAIR. *Transparency International* [online]. 2014 [cit. 2021-6-28]. Dostupné z: <https://www.transparency.org/en/news/hungarys-elections-free-but-not-fair>

VALASZ. “I do not see Arabs as enemies” – Israel’s outgoing ambassador about the Soros-billboards and the challenges ahead of the Hungarian Jews.: *Valasz* [online]. 2019 [cit. 2021-5-19]. Dostupné z: <https://www.valaszonline.hu/2019/08/29/yossi-amrani-israel-interview/>